

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXI, broj 32

11. kolovoza 2011.

cijena 100 Ft

Stipan Filaković iz Mohača u nadmetanju za Kup Santova

Komentar

Kriza, stanka, nemoć?

Petrovišćan, Andraš Handler je bio prvi predsjednik Društva gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj. Za njegovo jedno ljeto ova civilna organizacija čuda što nije postigla, ali kad je Koljnofka, Ingrid Klemenšić zašla na čelo omladinskoga pokreta, slijedio je u društvenom žitku udarni period. Prez sumlje se je pojačala gradišćanska mladina, sa svojimi sadržajnim, atraktivnim i humanitarnim programi su nešto čisto novo, nepozabljivo, nešto trajno stvorili ti mladi aktivisti na tlu Gradišća. Izgleda, treći predsjednik DGMU-a takaj Petrovišćan, ovo ljeto će zbogomdati ovoj funkciji. I to tako da ljetos u okviru Društva nije, vjerojatno i neće ni biti priredjena nijedna slavna priredba. Kriza je, ne samo na financijskom polju, nego i na društvenoj relaciji. Već misece dugo često se postavlja pitanje, kako dalje, a uopće ima li dalje? Hoće li biti nasljednika ki će na sebe zeti ovo mlado društvo koje je 2008. u Hrvatskom Židanu održalo svoj 15. omladinski tabor, a sve do lani je skupilo mladinu pri ovom ljetnom susretu do čega ovoga ljeta, nažalost, nije jur došlo. Na listu taborov bi bilo na redu južnogradišćansko naselje, Hrvatske Šice. Ovde se slomio nož DGMU-a. Rizik bi bio preveliki što nalize uspjeha, tako je rekao još do najnovije generalne sjednice, petrovski predsjednik. Nije održan ni Cvrčak tamburaški festival za osnovnoškolare ki su se u minuli ljeti priljubili uz tambure, zahvaljujući i ovoj oduševljenoj mladini u ovom društvu, ki su svi redom i sami plesači i svirači. Gvišno je da nećemo pucati ove jeseni ni talentiranim pjevačicama i pjevačem na Glasu Gradišća, takorekuć prestat će na jedno vrime javna potraga za talentiranost u našoj pokrajini. Istrošile su se energije, nestala je volja, jur najpr su sudjene ideje na neuspjeh. I odletilo je vrime, tako tvrdi i Rajmund Filipović. Prik tridesete, tribaju mladi prikdati štafetu ku je on nosio od početka 2006. ljeta sve dosad. Ova pauza, međjutim, svakako zlamenuje s jedne strane nemoć, razočaranje, gubitak na našoj društvenoj sceni. Moremo skupa oplakivati prošlost, jer i ova omladinska generacija je pri neki priredba u nebo zdignula naša zaufanja i sa smihom na licu vik se je našla tanka sjena da imamo narašćaj koji je voljan i pripravan dalje nositi sve ono, što je šaka studentov na početku 1990-ih u Sambotelu pritegnula, prisvojila i borila se za priznanje na hrvatskom tržišću. Evo, blizu jur dva desetljeća. Ovo je prvo ljeto u kratkoj povijesti Društva gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj da nij nikakove aktivnosti, da dosad zagriženi krug mladih pretao je sanjati. Moremo biti u neizvjesnom, nestrpljivom i živčanom očekivanju uz neugodnu ćut, hoće li se konačno iskobacati iz krize DGMU, ali će Filipovićevo odlazak značiti da smo stigli do dvanaeste ure i na kraj jednoga pokreta na kojega smo bili svakako gizdavi i zato jer je bila jedinstvena pojava u cijeljoj državi.

-Tih-

„Glasnikov tjedan“**(popis pučanstva 1–31. listopada)**

Prilikom popisa pučanstva stanovništvo je dužno odgovoriti na dva upitnika: upitnik za stan, upitnik za osobne podatke za sve osobe koje žive u stanu. Upitnik će biti dostupan na internetu do 16. listopada na web-stranici www.enepszamlalas.hu. Šifra za pristup može se dobiti od popisivača. Na pitanja se može odgovoriti i popunjavanjem tiskanog upitnika na mađarskom jeziku, koji se može zatražiti od popisivača koji mu unaprijed u dogovoreno vrijeme popunjenog treba vratiti. Klasična je metoda davanje odgovora na pitanja neposredno popisivaču. Popisivači će prvoga dana popisa u svako kućanstvo dostaviti identifikacijski kod (zaporke za autentikaciju). Za one koji sami žele ispuniti upitnik putem interneta, do 16. listopada otvoren je internetski pristup upitniku te ga pomoću identifikacijskog koda mogu ispuniti za sebe i članove obitelji. Svi oni koji žive u jednom domaćinstvu, moraju na isti način ispuniti upitnike (internet, ispunjavanjem tiskanog upitnika koji treba zatražiti od popisivača, intervju s popisivačem). Novina je osobno ispunjavanje tiskanog upitnika ili ispunjavanje upitnika internetom. Na upitnicima nema imena ni prezimena ispitanika, tek adresa, davanje odgovora na senzitivna pitanja (nacionalnost; vjera) nije obvezatno. Prema zakonu, priopćavanje podataka obvezatno je za svakoga, popis podataka je zadatak samouprava, a stručni nadzor obavlja Središnji ured za statistiku. Na pitanja koja se odnose na stan, odgovor daje odrasla osoba, a na pitanja upitnika za osobne podatke po mogućnosti daje odgovor osoba o kojoj se ispunjava upitnik. Podatke o djetetu daje roditelj. Na pitanja se uglavnom daje jedan odgovor. Na mjestima gdje postoji mogućnost upisivanja više odgovora, to je posebno označeno.

Ovih dana Hrvatsko nacionalno vijeće, vrhovno političko tijelo Hrvata u Republici Srbiji, provodi afirmativnu kampanju pred nastupajućim popisom stanovništva u Republici Srbiji koji će se održati od 1. do 15. listopada. Teži se da se što veći broj Hrvata i Hrvatice izjasne kao pripadnici hrvatskoga naroda, da naznače kako im je materinski jezik hrvatski, a vjera rimokatolička. Sloganom „Izjasni se HRabro“, želi se naglasiti kako nema razloga zatajiti nacionalnu vjersku ili bilo kakvu pripadnost. Pozivaju se oni koji su 2002. prilikom tadašnjeg popisa iz bilo kojeg razloga u statističkome smislu ostali izvan hrvatske zajednice, da pokažu visoku svijest prilikom nastupajućeg popisa i pribroje se u hrvatsku zajednicu u Srbiji, bez obzira na regionalnu ili subetničku pripad-

Sloganom „Izjasni se HRabro“, želi se naglasiti kako nema razloga zatajiti nacionalnu vjersku ili bilo kakvu pripadnost.

nost, a sve radi očuvanja nacionalne svijesti tamošnjih Hrvata. Naglašava se kako upravo civilne udruge trebaju biti jedan od glavnih nositelja i pokazatelja hrvatske nacionalne samobitnosti, naravno uz Rimokatoličku crkvu. Udruge bi u svoj program trebale ugraditi poduku članstva i simpatizera jer što bolja statistička brojka zajednički je cilj o čijim rezultatima ovisi i buduća prava.

Branka Pavić Blažetin

Levente Várnai, načelnik sela Martinaca

Budući da je zastupničko tijelo sela Martinaca raspustilo seosku samoupravu zbog neslaganja s načelnikom Robertom Rontom, raspisani su prijevremeni izbori, održani 24. srpnja. Za načelnika se natjecalo pet kandidata, a za šesteročlano zastupničko tijelo njih dvadeset i četvero. Na prijevremene izbore izašlo je oko 65% Martinčana, od njih 873 s pravom glasa. Za načelnika je glasovao 581 birač, a u glasačkoj je kutiji bilo 578 listića, nedostajala su tri. Od 578 glasačkih listića njih 572 bila su valjana, a šest nevaljanih. U Martincima živi 1032 stanovnika. Glasaci su povjerenje dali Leventeu Várnaiu koji je osvojio 229 glasova, ispred prijašnjeg načelnika Roberta Ronte koji je osvojio 219 glasova. Péter Mihály Kustra dobio je 74 glasa, József Antal Szkrjajcsics 44 glasa, Csilla Czibor Vargáné šest glasova.

Izabrani zastupnici jesu: Éva Brezovics (Patikus) s 245 glasova; Sándor Kövesfalvi s 243 glasa; Róbert Ronta s 211 glasova; Gojác Gyuláné (Angéla Ronta) s 197 glasova; Hideg Béláné (Rózsa Perjás) s 194 glasa i Nevedel Jánosné s 192 glasa – izjavljuje za Hrvatski glasnik martinacačka okružna bilježnica Emma Szolga Cserdiné. Osnivačka sjednica nove samouprave bila je 2. kolovoza.

Aktualno

Koljnof od jeseni znova centar konzultacij

Nova mogućnost studiranja za gradišćanske učitelje i odgojiteljice

Agica Sarközi

Otkad je u Osnovnoj školi Mihovil Naković u Koljnofu upeljana dvojezična nastava, Agica Sarközi je u stalnom iskajnju novih mogućnosti za naobrazbu, usavršavanje za svoje hrvatske i ugarske učiteljice koje bi studirale hrvatski jezik i književnost. – Od 2007. ljeta imamo u našoj školi dvojezičnu nastavu, a od 2006. su tečaj hrvatskoga jezika vodile kod nas hrvatske učiteljice za naše Ugrice. Ja sam se dogovorila s rektorom Visoke škole u Baji, prof. dr. Jánosom Majdánom, ki je najotvoreniji čovjek s kim sam se ja mogla pominati, a uz to i jako motiviran da najdemo svim odgovarajuće rješenje. Uspješno smo održali „školu stručne naobrazbe“ još 2007. ljeta, kad je Koljnof bio centar konzultacij. Iz cijeloga Gradišća su nam došli učitelji i odgojiteljice ki su ovdje studirali hrvatski jezik, zahvaljujući profesorom bajske Visoke škole. Tako ki su imali učiteljsku struku i onda stekli diplomu dopunskoga hrvatskoga jezika, danas imaju pravo podučavati do 6. razreda, a ki su jur bili školniki hrvatskoga jezika, dobili su priznanje o usavršavanju od 120 bodov. Jedni velu da to ništ nije, a ja kažem da je sve za nešto i sve se mora u obzir zeti ter poštovati – replicira školska ravnateljica i još povida da po zakonu

u dvojezični škola moru podučavati oni pedagogi ki imaju svoju struku, npr. biologiju, tjevolježbanje, zemljopis itd. i naravno hrvatski jezik. Ako ta diploma falí, moraju položiti jezični ispit visokoga stupnja i imat će pravo učiti svoj predmet na dvojezičnoj uri. Za mogućnosti se je raspitalo još i u Hrvatskoj, jer kako smo doznali, teško je akreditirati takove posebne postdiplomske studije. – Zato sam se ja znova uputila u Baju i ponovo smo se dogovorili s rektorom škole, ako uspijemo uz dopunski hrvatski studij organizirati još jednu grupu u koj bi znali studirati najavljeniki predmete za školnike od 1. do 4. razreda, metodiku i pedagogiju, Koljnof bi mogao postati centar tih konzultacij jur od septem-

bra. Tako bi mogli pokrenuti sličnu „visoku školu“ kod nas, kot je to bilo pred četirmimi ljeti. Uvjet je naravno pedagoška diploma i osnovna komunikacija na hrvatskom jeziku. Dosad imamo dvanaest najavljenikov i čekam još ljude, ne samo učitelje iz gradišćanskih škol, nego i odgojiteljice. Ov postdiplomski studij bi trajao četiri semestra, ja mislim svaki drugi ali treći vikend bi bile konzultacije. Sad ćedu iskalkulirati koliko bi pravali platiti, čim već ljudi se javi, tim će biti lakocjenija škola. Kako je rekla inicijatorica ove naobrazbe, mjesta još nisu ispunjena i na ov način poziva sve zainteresirane neka se kod nje javu za informacije.

-Tiho-

Gradišćanske pedagoginje u Koljnofu bi se strefile redovno od septembra

Pomurska i međimurska naselja u projektima za zaštitu Mure

U sklopu drugog poziva na dostavu projektnih prijedloga IPA programa Mađarska–Hrvatska odabrana su za sufinanciranje četiri projekta u kojima sudjeluju naselja s obje strane rijeke Mure, te d. o. o. Međimurske vode Zajednički su ciljevi projekata zaštita okoliša preko zaštite podzemnih voda od onečišćenih otpadnih voda osobito rijeke Mure. Ukupna vrijednost projekata koji su predstavljeni za javnost 8. srpnja u Čakovcu u nazočnosti predstavnika svih projektnih partnera iznosi 2.507.112 eura.

Prvi je projekt razvoj pročišćaća otpadnih voda u Letinji i kanalizacijskog sustava jugozapadnog dijela grada Preloga "PRO MUR", u kojem je vodeći partner Letinja, a Međimurske se vode pojavljuju kao projektni partner. Pročišćać otpadnih voda u Letinji izgrađen je još 1975. g. i pročišćena voda ne zadovoljava granične vrijednosti dopuštene zakonom. Vrijednost je projekta 1.833.568 eura.

Drugi je projekt izrada projektne (tehničke) dokumentacije za kanalizacijske sustave Općine Goričan i naselje Tiluš (Órtilos) u kojem su nositelj projekta Međimurske vode. Ni u Goričanu ni u Tilušu nema izgrađenog sustava odvodnje, pa se sve otpadne vode izlijevaju u podzemne vode iz kojih se osigurava pitka voda. Područje u okolici Tiluša dio je Nature 2000 i Nacionalnog parka Dunav–Drava, a s hrvatske je strane zaštićeni krajolik. Ukupna je vrijednost projekta 310.044 eura.

Treći se projekt odnosi na izradu projektne (tehničke) dokumentacije za sustave odvodnje Kereka (Bazakerettye) te međimurskih općina Donja Dubrava, Donji Vidovec i Kotoriba. Kerek ima izgrađen sustav odvodnje još iz 1938. g. Zbog zastarjelosti sustav je nužno obnoviti. U hrvatskim općinama nema odvodnog sustava. Ukupna je vrijednost projekta 276.280 eura.

Četvrti se projekt odnosi na obnovljive izvore energije u kojem je vodeći partner serdahelska Mjesna samouprava, a partner je d. o. o. Međimurske vode. Radi se o iskorištavanju vodene energije za funkcioniranje pročišćaća. Po rijeci Muri bit će postavljene male plutajuće hidroelektrane. Isušivanje kanalizacijskog mulja riješit će se sunčanom energijom, time će se smanjiti troškovi funkcioniranja pročišćaća. Za projekt je dobivena potpora u iznosu od 240.414 eura, od toga serdahelska samouprava dobiva 87.229 eura.

beta

BUDIMPEŠTA – Martin Išpanović, predsjednik Zemaljskog odbora Saveza Hrvata u Mađarskoj, sazvaio je sjednicu Zemaljskog odbora za 13. kolovoza. Sjednica će biti održana u Budimpešti, u HDS-ovu sjedištu. Na dnevnom će redu biti: Proračun i program Saveza Hrvata u Mađarskoj za 2011. godinu; Uvjeti sazivanja Kongresa Saveza Hrvata u Mađarskoj; Ostala pitanja i prijedlozi.

KOLJNOF – U mjesnoj hodočasnoj crkvi 15. augustuša, u pondiljak, povodom Unebozeća Blažene Dvice Marije se služu tri maše, na tri jeziki. Početo od osam uri nimšku mašu će celebrirati Ernst Thscancic iz austrijskoga Krestura, u deveti će mašu služiti po hrvatski, prelat Franjo Egrešić, a u 10.30 uri slijedi crkveni obred po ugarski, kojega će peljati Ferenc Juhos, dušobrižnik iz Kisega. Koljnofska crkva od predlani stoji pod obnovom.

KOLJNOF – Po informaciji načelnika sela 19. augustuša, u petak u 16 uri se priredjuje svečana predaja obnovljenoga Zdravstvenoga doma. Goste će pozdraviti Franjo Grubić, načelnik Koljnofa i Mate Firtl, parlamentarni zastupnik. Potom će novu zgradu blagosloviti mjesni farnik Antal Németh. Ovom prilikom će se uručiti i seoska nagrada Pro Urbe. Za svečanim aktom slijedi kulturni program i prijem u Kulturnom domu.

PEČUH – KUD Baranja 13. kolovoza putuje na Siciliju. Društvo će sudjelovati festivalu folklor koji se XIV. put priređuje u talijanskom gradiću Caltavuturu. Festivalu međunarodnog karaktera sudjeluju folklorišti iz Italije, Grčke, Filipina, Dagestana, Španjolske i Mađarske.

SENANDRIJA – Od 17. do 28. kolovoza održava se XIX. međunarodna likovna kolonija uza sudjelovanje brojnih umjetnika (slikari, kipari, crtači, grafičari, keramičari, dizajneri). Kolonija traje 11 dana, međunarodnog je karaktera i žirirana od strane vijeća beogradske Galerije Pero.

Hrvatima više od osamnaest milijuna

Temeljni koordinacijski fond „Sándor Wekerle” objavio je rezultate natječaja sufinanciranja manjinskih ustanova, funkcioniranja manjinskih civilnih organizacija, tabora u matičnoj domovini, odnosno inicijativa kulturnih i vjerskih sadržaja te izdavačke djelatnosti. Rezultati natječaja mogu se čitati na web-stranici koordinacijskog fonda: www.wekerle.gov.hu. Hrvati u Mađarskoj predali su ukupno 168 natječaja, od kojih 48 nisu dobili potporu. Za uspješne natječaje ukupno je dodijeljeno 18.331.600 Ft potpore, tri milijuna i sto tisuća više nego prošle lani.

Potpore za održavanje ustanova državnih manjinskih samouprava

Državne manjinske samouprave mogle su predati natječaj za održavanje svojih ustanova. Okvirni iznos za raspodjelu bio je 75 milijuna Ft, a raspodijeljeno je svega 50 milijuna Ft. Za potporu svojih ustanova najviše natječaja predala je Njemačka državna samouprava (ukupno četiri natječaja) i dodijeljeno joj je 7.68 milijuna Ft.

Hrvatska državna samouprava predala je jedan natječaj za sufinanciranje djelovanja Croatice, neprofitnog poduzeća d. o. o. za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost. Ukupan iznos potpore je pet milijuna Ft.

Potpore za organiziranje tabora u matičnoj domovini

Za potpomaganje tabora u matičnoj domovini bilo je određeno 40 milijuna Ft, a raspodijeljeno je svega 13.959.300 Ft, trećina iznosa. Ukupno je pristiglo 53 natječaja. Hrvatska zajednica predala je četiri, od njih su pozitivno ocijenjena dva: natječaj Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležje – 530.000 Ft i Hrvatske državne samouprave – 1.000.000 Ft.

Potpore za djelovanje narodnosnih civilnih organizacija

Za potpomaganje funkcioniranja civilnih organizacija predano je 355 natječaja, a za raspodjelu sredstava bilo je odvojeno 125 milijuna forinti. Potpora je nadmašila iznos, ukupno je podijeljeno 125.026.000 Ft. Od hrvatske zajednice natjecalo se 19 društava, i za njih je dodijeljeno ukupno 9.300.000 Ft. Četrnaest civilnih organizacija uspješno se natjecalo: Kulturno-umjetničko društvo Baranja – 800.000 Ft, Hrvatsko folklorno središte „Luč” – 500.000 Ft, Hrvatsko kulturno društvo „Gradišće” – 460.000 Ft, Koljnofska hrvatsko društvo – 300.000 Ft, Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj – 1.300.000 Ft, Savez Hrvata u Mađarskoj – 3.310.500 Ft, Kulturno-umjetničko društvo Martince – 908.000 Ft, Mohačka šokačka čitaonica – 500.000 Ft, Šopronsko hrvatsko društvo – 200.000 Ft, Kulturna i vjerska udruga samobotskih Hrvata – 100.000 Ft, Kulturno-umjetničko društvo Tanac – 200.000 Ft, Kulturna i vjerska udruga vršendskih Šokaca – 271.500 Ft, Narodnosna i izvorna udruga Veseli Santovci – 300.000 Ft, Kulturna i izvorna udruga Vizin – 150.000 Ft.

Potpore za kulturne i vjerske programe te izdavačku djelatnost

U tematici kulturnih i vjerskih priredaba pristiglo je 905 natječaja, a okvirni iznos za raspodjelu sredstava bio je 127.500.000 Ft. Unatoč velikom broju natječaja, nije iskorišten maksimalan iznos, podijeljeno je 99.997.200 Ft sredstava. Organizacije hrvatske zajednice predale su 144 natječaja, a odobreno ih je 108. Uspješni su natječaji: Hrvatska državna samouprava, zidni kalendar za 2012. g. 119.700 Ft; Državni likovni natječaj 177.400 Ft; Državni Hrvatski dan 443.500 Ft; Državni susret hrvatske mladeži 88.700 Ft; Državno hrvatsko hodočašće 443.500 Ft; Državna hrvatska turneja I 212.900 Ft; Natjecanje iz hrvatskoga materinskog jezika 160.500 Ft; Zidni kalendar narodnih nošnji 199.600 Ft; Državna hrvatska turneja II 163.500 Ft; Državni likovni natječaj 141.900 Ft; Metodička konferencija hrvatskih pedagoga 354.800 Ft; Osvježavanje i održavanje web-stranice 443.500 Ft; martinačka Osnovna škola i vrtić, Tjedan hrvatskoga jezika 218.000 Ft; Hrvatska kulturna udruga Augusta Šenoje, organiziranje izložaba 103.600 Ft; Hrvatska kulturna udruga Augusta Šenoje, organiziranje književnih večeri 114.200 Ft; Hrvatska kulturna udruga Augusta Šenoje, gostovanje hrvatskih kazalištaraca 265.500 Ft; Hrvatska kulturna udruga Augusta Šenoje, organiziranje Hrvatskog dana 424.900 Ft; bajska Hrvatska manjinska samouprava, hodočašće bajskih Hrvata u Međugorje 157.500 Ft; KUD Baranja, samostalna večer «Baranje» 159.700 Ft; KUD Baranja, XXIII. Državni Kolo tabor 266.100 Ft; KUD Baranja, Kulturne priredbe 80.200 Ft; Udruga baranjskih Hrvata, Regionalni hrvatski omladinski tabor 166.800 Ft; Udruga baranjskih Hrvata, hodočašće u Međugorje 117.100 Ft; barčanska Hrvatska manjinska samouprava, hodočašće u Mariju Bistricu 102.000 Ft; Hrvatska manjinska samouprava „Stipan Blažetin“, Međunarodni folklorni susret u Serdahelu 203.300 Ft; Hrvatska manjinska samouprava „Stipan Blažetin“, obljetnica rođenja i smrti Stipana Blažetina 257.500 Ft; Hrvatska manjinska samouprava „Stipan Blažetin“, periodično dvojezično izdanje HMS-a 101.800 Ft; bojevska Hrvatska manjinska samouprava, Dan hrvatskih veza 126.300 Ft; Kulturna udruga bunjevačka „Zlatna grana“, „Mi Bunjevci” 50.000 Ft; Hrvatska manjinska samouprava u Bika, IX. Hrvatski kulturni festival 159.700 Ft; Croatica, neprofitni d. o. o., svečanost prigodom 20. obljetnice Hrvat-

skoga glasnika 372.500 Ft; Croatica, neprofitni d. o. o., Hrvatski kalendar 443.500 Ft; Croatica, neprofitni d. o. o., podupiranje narodnog elektroničkog medija 363.700 Ft; Croatica, neprofitni d. o. o., snimanje i umnožavanje CD-a sastava Koprive 443.500 Ft; Hrvatska manjinska samouprava sela Čavolja, kultura i običaji Hrvata u Mađarskoj 140.000 Ft; Hrvatska manjinska samouprava sela Daranja, Podravska hrvatska večer 88.000 Ft; Hrvatska manjinska samouprava sela Dušnoka, Racki Duhovi 50.400 Ft; Udruga drvorezbara, XVI. Sumartonska narodna i umjetnička kolonija drvorezbara 146.400 Ft; Hrvatska manjinska samouprava Gornjega Četara, Hrvati u podnožju Željeznog brda 50.000 Ft; Hrvatska manjinska samouprava Gornjega Četara, izrada web-stranice 71.000 Ft; Hrvatski dan, regionalni folklorni susret 50.000 Ft; vedešinska Hrvatska manjinska samouprava, hodočašće u Mariju Bistricu 71.000 Ft; Hrvatska izvorna plesna skupina, gostovanje po Hrvatskoj, 106.400 Ft; Hrvatsko katoličko omladinsko vjersko i kulturno društvo, pješačko hodočašće u Celje 71.000 Ft; 18. Hrvatski tradicionalni omladinski tabor „Peruška Marija” 145.500 Ft; garska Hrvatska manjinska samouprava, „Garski Bunjevci” 167.100 Ft; Regionalni bunjevačkohrvatski plesni i omladinski tabor 63.900 Ft; kalačka Hrvatska manjinska samouprava, Spomen-dan Ivana Antunovića 159.700 Ft; III. Međunarodni tamburaški festival 159.700 Ft; kašadska Hrvatska manjinska samouprava, Folklorni susret i kulinarsko natjecanje plesnih skupina 63.900 Ft; Hrvatska manjinska samouprava grada Kisega, sudjelovanje na hodočašću gradišćanskih Hrvata u Celju 50.000 Ft; keresturska Hrvatska manjinska samouprava; izrada dvojezične web-stranice 133.000 Ft; Poštovanje obitelji Zrinskih, pomoć mladeži u očuvanju običaja 56.800 Ft; hodočašće u Mariju Bistricu 52.800 Ft; nardanska Hrvatska manjinska samouprava, Hrvatski dan 133.000 Ft; Hrvatska manjinska samouprava Petrovoga Sela, Dnevnik Ivana Nemeta 132.700 Ft; Hrvatska manjinska samouprava grada Sambotela, kupnja hrvatskih izdanja 266.100 Ft; snimanje CD-a Zbora „Đurđice” 165.000 Ft; Hrvatska manjinska samouprava sela Fičehaza, hodočašće u matičnu domovinu 88.700 Ft; Hrvatska kulturna večer 74.500 Ft; Hrvatski dan u Foku 175.300 Ft; hodočašće u Hrvatsku 173.000 Ft; martinačka Hrvatska samouprava, Ivanjdanski festival 443.500 Ft; plajgorska Hrvatska samouprava, Pobratimski odnosi s Donjom Rijekom u Hrvatskoj 71.000 Ft; plajgorska Hrvatska samouprava, narodnosna kulturna priredba 71.000 Ft; Društvo Hrvati-Horvátok, III. Koljnofski međunarodni susret pisaca 50.000 Ft; objavljivanje dvojezičnog izdanja III. Regionalne studije 57.800 Ft; Paljenje božićnih svijeća u Koljnofu, 143.700 Ft; Društvo kaniške hrvatske mladeži, Hrvatsko kulinarsko natjecanje 67.400 Ft; Hrvatska manjinska samouprava sela Dombola, hodočašće u Mariju Bistricu 221.700 Ft; Dombo-fest 177.900 Ft; Koljnof-

sko hrvatsko društvo, gostovanje bibinjskoga kulturnoga društva u Koljnofu 133.400 Ft; gostovanje kulturnoga društva zbratimljenog naselja Buševca u Koljnofu, 68.300 Ft; lukoviška Hrvatska manjinska samouprava, vjerski kulturni program na materinskom jeziku 260.400 Ft; Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, svečanost povodom 20. obljetnice utemeljenja Društva 50.000 Ft; Savez Hrvata u Mađarskoj, Hrvatski narodnosni dan na Vancagi 223.500 Ft; Organiziranje priredbe za razvoj suradnje hrvatske narodnosti 265.800 Ft; Hrvatski znanstveni zavod, „Mene su ljepote ostavile”, zbirka pjesama Josipa Gujaša Đuretina 443.500 Ft; Spomen-skup Josipu Gujašu Đuretinu 443.500 Ft; Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, X. Međunarodni kroatistički znanstveni skup, zbornik radova 266.100 Ft; Kulturno-umjetnička udruga „Marica”, podučavanje hrvatskih plesova 102.200 Ft; Kulturna udruga Martinci, 15. obljetnica Ženskoga pjevačkog zbora „Korjeni” 266.100 Ft; Hrvatska kulturna udruga Ladislava Matuška, hrvatske plesačnice u Kukinju 266.100 Ft; mohačka Hrvatska samouprava, Hrvatski dan u Mohaču 127.700 Ft; pečuško Hrvatsko kazalište, predstavljanje hrvatskih amaterskih kazališnih družina u Mađarskoj u Hrvatskom kazalištu 187.300 Ft; Hrvatska manjinska samouprava sela Potonje, kulturni i vjerski program na materinskom jeziku 212.900 Ft; Hrvatska manjinska samouprava grada Šoprona, Šopronski hrvatski božićni koncert 63.900 Ft; IX. Šopronski hrvatski dani 120.300 Ft; Hrvatska manjinska samouprava sela Brlobaša, kulturni i vjerski program na materinskom jeziku 146.400 Ft; Hrvatska kulturna i vjerska udruga grada Sambotela, Hrvatski kulturni jesenski festival u Sambotelu 71.000 Ft; hodočašće u Međugorje 53.200 Ft; Društvo sambotelskih Hrvata, Hrvatski dan u Sambotelu 177.400 Ft; KUD Tanac, Međunarodni hrvatski festival 266.100 Ft; Undansko hrvatsko društvo, Hrvatski narodnosni dan i folklorni festival 112.500 Ft; vršendska Hrvatska manjinska samouprava, XVII. Šokačko sjelo, susret hrvatskih naselja 180.900 Ft; hodočašće u Mariju Bistricu 53.200 Ft; Kulturna i vjerska udruga vršendskih Šokaca, VI. Festival „Ovca i ovčji rep” 180.900 Ft; hodočašće u Međugorje i južnu Dalmaciju 149.000 Ft; Narodnosna i izvorna udruga „Veseli Santovci”, proslava 25. obljetnice 177.400 Ft; Kulturna i izvorna udruga Vizin, Susret naraštaja, proslava 30. obljetnice 252.800 Ft; Đačka samouprava Hrvatske osnovne i umjetničke škole „Katarina Zrinski”, njegovanje običaja, zdravlje i očuvanje okoliša, tragovima hrvatskih turističkih vrednota 177.400 Ft; hodočašće na Trsat 95.800 Ft; XI. Hrvatski tabor narodne glazbe i plesova 232.800 Ft; Općeprosvjetno središte „Nikola Zrinski”, Hrvatski narodnosni programi 138.400 Ft; Keresturski dani 2011 56.800 Ft; Dvojezična web-stranica 252.800 Ft.

SENANDRIJA – Orkestar Söndörgő nastupa u okviru ovogodišnjega Festivala Sziget 12. kolovoza na prostoru Roma Sátora. Koncert Orkestar Söndörgő & Baltazar Montanaro počinje u 21 sat i 30 minuta.

VODICA – Do sada na bajskoj Vodici nije bilo trojezičnih natpisa, naime nedostajali su natpisi na hrvatskom i njemačkom jeziku. Kako nas je obavijestio Živko Gorjanac, pošto je preveo prikaz bajske Vodice i tekst o doselidbi Hrvata na ove prostore, te ga predao velečasnom Schindleru, župniku Župe Svetog Antuna Padovanskog u Baji, uskoro će biti postavljeni trojezični natpisi, što će biti i svečano posvećeno.

PEČUH – Desetog kolovoza od 19 sati održat će se makedonska plesačnica na Széchenyievu trgu. Svira: Orkestar Vizin. Ples podučavaju: Vesna Velin i József Szávai.

SELURINCE – Na 18. međunarodnom sajmu poljoprivrede „Gazdanapok“ u Selurincu (Szentlőrinc) 14. kolovoza temeljem Sporazuma o suradnji Županijske komore Virovitica i Baranjskoga županijskog poduzetničkog centra Pečuh, u organizaciji i realizaciji ŽK Virovitica izlagat će temeljem reciprociteta (Mađari izlažu na sajmu «Viroexpo» u Virovitici i «Agro-arca» u Slatini) 13 tvrtki iz Virovitičko-podravske županije. Voditelj Grupacije pčelarstva ŽK Virovitica Željko Vrbos održat će predavanje na temu „Posebnosti pčelarstva u RH u odnosu na zemlje u okruženju“. Iz Virovitičko-podravske županije sajam će posjetiti izaslanstvo koje će predvoditi Milan Vandura, tajnik ŽK Virovitica, sa suradnicima i gospodarstvenicima. (hkg)

KAPOŠVAR – Na Stručnom sajmu prehrambene industrije, u okviru V. Kapošvarskih dana stočarstva, od 16. do 18. rujna u Kapošvaru, u organizaciji ŽK Virovitica, svoje će proizvode predstaviti deset proizvođača prehrambene industrije s područja Virovitičko-podravske županije. Nastup se ostvaruje na temelju reciprociteta i Sporazuma o suradnji između Trgovinsko-industrijske komore Šomođske županije, Kapošvar i ŽK Virovitica, potpisanog u Virovitici 15. siječnja 1997. Nastup je besplatan za sve hrvatske izlagače, a temelji se na reciprocitetu takvog nastupa za izlagače iz Mađarske na sajmovima „Viroexpo“ u Virovitici i „Agro Arca“ u Slatini. (hkg)

SENANDRIJA – Orkestar Söndörgő nastupa u okviru ovogodišnjega Senandrijskog ljeta, 13. kolovoza na prostoru Barcsay Udvara. Koncert počinje u 19 sati.

Godišnjak Zavoda za istraživanje manjina

Objelodanjen je godišnjak Zavoda za istraživanje manjina Mađarske akademije znanosti za 2010. g., pod naslovom *Asimilacija, integracija, segregacija. Usporedna tumačenja i metode u istraživanju manjina*. Urednici su izdanja Nándor Bárdi i Ágnes Tóth. Knjiga obuhvaća tematike konferencije održane u svibnju 2010. g. studije, izdanja o istraživanju Roma. Sociolozi, povjesničari, antropolozi, političari u 16 studija priopćuju svoja istraživanja, konkretne pojave integracije, asimilacije kod pojedinih skupina. Izdanje je podijeljeno na četiri dijela po tematikama, prvi dio raščlanjuje pojavu integracije, asimilacije i segregacije, u drugom dijelu mogu se čitati studije kvalitativne i povijesne raščlambe, u trećem dijelu nailazimo na statističke raščlambe s kojima se mjeri integracija Roma, odnosno četvrti, završni dio bavi se etnopolitičkom integracijom manjina unutar većinske države.

Prvenstvo i medalje

Državno atletsko prvenstvo za naraštaje U23 (za podmladak do 23. godine) održano je 25–26. lipnja u Nyíregyházi, a mohački atletičari, čiji je trener Stipan Filaković, postigli su uistinu lijep uspjeh. Petero atletičara mohačkoga športskog kluba MTE osvojili su jedan naslov državnog prvaka, te postigli pet medalja. Eszter Martina osvojila je brončanu medalju u trčanju na 400 i 800 metara. Zoltán Kovács osvojio je državno prvenstvo u trčanju na 400 metara, na 800 osvojio je srebrnu, a na 200 metara brončanu medalju. Štafeta na 400 metara, u sastavu Gergő Boda, Gergely Csiki, Attila Czeier, Zoltán Kovács, osvojila je srebrnu medalju. Gergely Csiki u trčanju na 400 metara zauzeo je peto pojedinačno mjesto.

Suradnja vatrogasaca

Višegodišnja stručna i prijateljska suradnja povezuje profesionalne vatrogasce dvaju prijateljskih gradova, Mohača i Belog Manastira u Hrvatskoj. Nedavno je suradnja potvrđena i posebnom izjavom namjere, koju su u svečanoj dvorani mohačke Gradske kuće potpisali zapovjednik Dezső Schwoy i voditelj vatrogasaca Franjo Bartolić. Potpisivanje izjave u ime grada Mohača pozdravila je bilježnica dr. Mirella Kovács, i poželjela im da se sve naznačeno u izjavi ostvari. Gradonačelnik Belog Manastira Ivan Doboš uz ostalo je naglasio: Nakon pristupanja Hrvatske u punopravno članstvo Europske Unije, suradnja dviju država, dvaju prijateljskih gradova i vatrogasnih društava može se podići na novu razinu.

Rajmund Filipović, predsjednik DGMU-a u zbogomdavanju

„Neću reći tajnu, ako sad kažem da je naše Društvo u manjoj krizi!“

Razgovarala: Timea Horvat

Rajmund Filipović

Jur dugo, misece dugo se šušlja da ćeš se otpovidati od funkcije predstojnika gradišćanske mladine. Zašto si došao na ovu odluku?

– Društvo gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj u ovi minuli ljeti, mirno morem reći, dobro je funkcioniralo. Ovo ljeto nekako ne moremo ostvariti naše plane, ke smo s velikim glasom na znanje dali svim na početku ovoga ljeta. Ja sam se jur pred tim razmišljavao što bi bilo najbolje i sad tako vidim da nimamo drugu mogućnost, nego da dajemo naše Društvo na ofrišćanje. Tako da mi ki smo jur stariji, kanimo i nadalje biti u Društvu, ali moramo poiskati te zaistinu, od nas bar deset ljet, mlade ljude, ki imaju volju ter želju da nešto skupaspravu spametno, dobro. Na kraju prošloga ljeta sam svakomu napisao pismo da ja tako mislim, prošlo mi je vrime, imam druge obaveze i ne želim samo nanizati funkcije. Zato mi se je najbolje odreći nečega da sve ono što ostane pošteno budem mogao napraviti. Nažalost, u tom smo svi mi krivi u predsjedničtvu da smo jur na sredini ljeta i još se vik ništ nije dogodilo. Neću reći tajnu, ako sad kažem da je naše Društvo u manjoj krizi. Ja mislim da vik smo imali te krize i onda kad smo mi došli na predsjedničtvu. Svi naši člani imaju svoju obitelj, većimi su jur zaposleni, imamo i druge obaveze, zadaće i sve teže je sad jur skupadonesti te termine koji će svakomu biti pri volji. Medjutim, ja se ufam da u jesen, ali do kraja ovoga ljeta ćemo moći održati generalnu sjednicu ter izabrati novo predsjedničtvu. Naravno, ja kot Rajmund Filipović ostao bi član Društva i kako ter koliko morem, željio bi i nadalje pomagati u djelu.

Niste samo sjednicu izostavili iz ovoljetnoga programa, nego prvi put u povijesti ovoga Društva nije održan ni omladinski gradišćanski tabor. Putujući u Gradišću i pominajući se s mladinom dosta potučeno su pri-

mili ovu turobnu vist. Ne bojite se od posljedice da s ovim ste zapravo izazvali i kraj tradicionalnoga okupljanja hrvatske mladine u Gradišću?

– Već je to bilo lani vidljivo da u tom sistemu, kako smo dovidob pravili ove tabore, to tako dalje ne more ići. To je opet naša falinga da nismo našli nove ideje za ov tabor, jer ja sam već lani rekao, nema smisla organizirati ov tabor ako ima isti scenarij kot i u prošli ljeti. Isti programi, isti ljudi, iste poteškoće trpiti. Još plus k tomu je došao ov novi sistem naticanja, skraćenje financijskih sredstav. Mišljenja sam da ako bi bili htili i onda ne bi bili mogli napraviti 18. tabor. Predsjedništvo se nije osudilo takov velik rizik na se zeti i s tim minuse na minuse napraviti u budžetu. Pravoda sam i ja čuo tužaljke „joj, joj, zašto neće biti tabora“, ali čvrsto se ufam da će se najti ljudi, volja i snaga da svi naši programi i nadalje pozivaju mlade na sastanke.

Spomenuo si krizu, spomenuo si siromašne izvore za financiranje priredab, ali nisi rekao da bi ov tabor bio po redu ljetos održan u Hrvatski Šica, otkud su svenek slabo zašla dica na vaše priredbe. I to je med uzroki?

– Ako kanimo napraviti nešto drugačije onda moramo to na takovom mjestu napraviti, kade postoji baza mladih ki znaju hrvatski jezik. Nije zato uzrok da je jedno selo malo, a drugo veliko. Znamo mi da uvečer na feštu i koncerte bi rado došli ljudi i tamo iz okolice. Ovde bi bio cijeli jug Gradišća, ali ja mislim tabor napraviti zato da tamo bude uvečer čuda ljudi, to nima svoje svrhe. Na danu bi tribalni sadržajni, zanimljivi i naravno hrvatski program napraviti koji bi privlačio taboraše. To ja osobno nisam vidio i sad ne vidim da bi se to moglo tako napraviti u Hrvatski Šica, kako bi mi to izmislili.

Neki bi onda prigovarali zašto tabor nije nariktan u Bizonji, tamo sve bi stalo na raspolaganje...

– Razmišljavali smo, kako bi to mogli napraviti i onda opet je ispalo pitanje, kako otprimiti tamo toliko mladih na tri-četire dane? Bizonja je od svega daleko. To je sjeverni dio, tamo jedino Kemlju imamo. U Bizonji sad je jaka i oduševljena mladina za hrvatsvo, ali iz Kemlje mogli bi očekivati samo 3-4 taboraše. Iako bi uspjeti nagovoriti mladinu iz sridnjega i južnoga Gradišća i to ne bi bila garancija za uspjeh. Iako bi jedna takova manifestacija sigurno dobrodošla Bizonji, nam bi to značilo morebit i novo iskustvo, ali ja mislim da do toga nigdar nije došlo da Bizonja želji ta tabor stopostotno napraviti. Nigdar se to nije konkretiziralo.

Polag tabora vi ste zato pokrenuli još

Vrijeda moremo reći, tri bivši predsjednici DGMU-a. Sliva Andraš Handler, Inga Klemenšić i Rajmund Filipović

uspješnije priredbe prvenstveno na muzičkoj sceni, kot što je susret tamburašev iz naših osnovnih škola ali Glas Gradišća? Što će biti s timi priredbama jer ovo ljeto i ti nam manjkaju?

– Jačkarno naticanje Glas Gradišća u jesen sigurno neće se održati, nismo se zato gor pominali. Ovo ljeto tako nam izgleda da sve je skupadošlo, ako bi sve bilo u redu u Društvu, niti onda ne bi bilo gvišno da bi se organizirao Glas Gradišća, kojega smo četiri put napravili uspješno, ali to je bio maksimum, što smo mogli vandonesti iz te manifestacije. Ako kanimo nešto bolje ili veće napraviti, zato trebamo nekako drugačije razmišljavati. Na početku ljeta smo još rekli da Glas Gradišća neće biti, ali nešto drugo ćemo izmisliti. Na Cvrčak se još čeka, morebit to se još u zimi organizira, ali i to nije stopostotno.

Na početku svojega predsjednikovanja si postavio velike ciljeve, pred svim i to da naša mladina prvenstveno jezično se mora pojačati...

– Ne morem, ne moremo biti zadovoljni. Priznajem, nismo to uspjeli, kako smo planirali. Mislili smo da će to biti puno laglje. Ali zato je uspjeh da generacija od 18 do 21 ljet starosti još ima takove ljude ki bi mogli društveno djelovanje dalje tirati. Naravno, i mi im moramo pomoći pri tom. To smo uvidili u ovi minuli ljeti da nikako ne moremo učvrstiti mladinu u jeziku bez svakoga sela, prez škol, prez našega velikoga društva. Morali bi napraviti brzo neku skupnu koncepciju jer vidimo da sve se raspada, iako još ne u toj

mjeri, kako na drugi mjesti, ali još mislim da imamo malo nade da Gradišće jezično ostane. Medjutim, ja sam dosta pesimističan u tom pitanju i velim, ako se ne zgrabi nešto hudo za održavanje jezika i identiteta na ovom području, onda moremo očekivati najgore.

Na čelu ovoga omladinskoga pokreta koliko si bio zaslužan za to da se DGMU probilo prik stijene šutnje, da je više priznato, popularnije nek prlje tvojega mandata...

– Kad pogledamo što smo napravili, mirno morem reći da su bili naši programi svi redom uspješni, vik najbolje poiskani od strane mladine ne samo u Gradišću, nego znamda i u cijeloj Ugarskoj. Ali kot društvo, moram reći da nikad nismo došli na tu razinu da nas gledaju kot jedno veliko regionalno društvo. To je bilo u glava da su ovi ti mladi ki nešto organiziraju. Moremo mi sad riči potrošiti ovde do besvisti ali činjenica je da je ovde bilo svenek 10–15 aktivnih mladih ljudi, ki su vas teret ovoga Društva nosili na hrptu. Sad je dost mladih ispalo ali ja se ufam da će poteškoće prebroditi oni ki za nami dojdju. Uz to sam i mišljenja da ovo društvo bi se moralo više zalagati za manjinsku politiku, na tom polju još imamo dost nedostatkov.

Kad negdo zbogom daje peljačtvu, onda ima u vidu svojega nasljednika. Vidiš li ti jur onu osobu gdo će te promijeniti na ovoj funkciji?

– Pravoda vidim. Štoveć, vidim pet-šest takovih mladih ki bi mogli prikzeti ovo peljačtvo i ki bi bili najbolji mogući peljači našega Društva. Neću reći imena pred sjednicom, ali ja se ufam da će oni uspjati i da će započeti djelovanje s nekakvim novim elanom, većom voljom.

U ovom je razgovoru prvi put službeno izrečeno da Tebe uskoro neće biti na čelu DGMU-a. Čim će se baviti Rajmund Filipović u budućnosti, zvana toga da će biti i nadalje kotrig Društva?

– Društvu ću sigurno i nadalje pomoć. Hvala Bogu imamo dosta obavezov i s tamburaši Koprive i našim bendom Pinkicom. To puno energije zame od mene. Isto tako aktivno željim sudjelivati u djelovanju Hrvatske manjinske samouprave Petrovoga Sela i u Društvu Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj.

Mohač

Natječaj za bušarski amblem

Na pohodu bušara, koji je uvršten u popis nematerijalne svjetske kulturne baštine, iduće godine – uz uvažavanje tradicije – posjetitelje očekuju i obnovljeni sadržaji. U okviru toga, gradska je samouprava raspisala natječaj za bušarski amblem. Natjecatelji svoje radove mogu predati do 10. rujna, a pristigle radove – bez poznavanja autora – vrednovat će međunarodni ocjenjivački sud. Osvajaču prvoga mjesta dodjeljuje se nagrada u iznosu od sto dva deset tisuća forinta. Rezultati će se objavit u listopadu ove godine. Od pristiglih radova povodom pohoda bušara 2012. priredit će se i prigodna izložba.

Dvorište buša u Mohaču

U Mohaču će se ostvariti razvojni projekt vrijedan pola milijarde forinti, kojim će se omogućiti upoznavanje s pohodom bušara, kao dijelom svjetske nematerijalne kulturne baštine, tijekom cijele godine. Naime samouprava grada Mohača u okviru Novog Széchenyieva plana osvojila je potporu u iznosu od 393 milijuna forinti za obnovu Eötvöseva bloka. U okviru projekta ukupno vrijednog 519 milijuna, izgradnjom novih objekata i preoblikovanjem postojećih nekretnina izgradit će se turističko središte. U bloku zgrada tijekom cijele godine turisti će se moći upoznati s mohačkim pohodom bušara. Izvođački će radovi započeti ove jeseni, a dovršetak radova predviđen je za kraj srpnja 2013. godine.

ČAKOVEC – Pomurski su Hrvati 30. srpnja otputovali u taj grad na poznato Međimursko proštenje nazvano Porcijunkolovo. Tradicionalnu kulturno-turističku manifestaciju organizirala je Turistička zajednica grada Čakovca od 29. srpnja do 2. kolovoza 2011. U pet dana održavanja manifestacije bilo je niz programa koji su obuhvatili čitav niz događanja vezanih za običaje i bogatu povijest međimurskoga kraja, te mnoštvo kulturnih, zabavnih i sportskih događanja i svakodnevnih koncerata. U okviru Projekta Kača IPA programa, kojemu je cilj međusobno upoznavanje kulturnih sadržaja Kaniže i Čakovca, odnosno razvijanje turističkih veza između dva grada, na međimursko proštenje organiziran je besplatan autobusni prijevoz iz Kaniže. Znatiželjnici su cijeli dan mogli provesti u međimurskome gradu. Inače u okviru tog projekta ostvareni su drugi međusobni posjeti priredbama poput Međimurskog fašnika, nastupa Plesnog ansambla Lado te gostovanja Čakovčana na Danima grada Kaniže i na Hrvatskome tjednu u Kaniži, koji je organizirala tamošnja Hrvatska manjinska samouprava.

Jedna od najuspješnijih priredab gradišćanske mladine, Glas Gradišće

Sto pedeseta obljetnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Ove se godine slavi 150. obljetnica postojanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. U povodu toga hrvatska pošta izdala je prigodnu markicu, Zagrebačka filharmonija održala je svečani koncert, u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu otvorena je izložba izdanja krovne hrvatske znanstvene i umjetničke ustanove. Posjetitelji su mogli razgledati oko tri tisuće naslova u više od 5550 svezaka objavljenih u 150 godina. Osobito vrijedna izdanja zasebno su izložena, poput prvog sveska izdanja Stari pisci hrvatski. Diljem Hrvatske obilježavala se obljetnica.

Josip Juraj Strossmayer, utemeljitelj HAZU-a, za biskupa je zaređen 8. rujna 1850., a svečano ustoličen u Đakovu 29. rujna 1850. godine. U svom nastupnom govoru, preuzimajući vodstvo biskupije i upravu biskupskog vlastelinstva, novi biskup je svoj program kratko izrazio:

Sve za vjeru i domovinu.

*Rad slikarice Ivane Koblince (16 x 12 cm)
Vlasništvo Muzeja Slavonije*

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti najstarija je akademija na jugoistoku Europe koja se postupno razvila u uglednu znanstvenu ustanovu s devet znanstvenih i umjetničkih razreda, petnaest znanstvenih vijeća te s dvadesetak znanstvenoistraživačkih i umjetničkih jedinica diljem Hrvatske, ustanovu bogate nakladničke djelatnosti koja je uspostavila razgranatu suradnju s brojnim europskim i svjetskim akademijama i znanstvenim ustanovama. Članovi su Akademije počasni, redoviti i dopisni te članovi suradnici. Akademija je započela 1866. godine sa 16 redovitih članova, a danas ih je 160. Skupština Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti donijela je 12. lipnja 1996. godine poseban Pravilnik o predlaganju i izboru članova Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Glavni je tajnik HAZU-a akademik Pavao Rudan. Akademijin se rodendan obilježava u spomen na 29. travnja 1861. kada je biskup Strossmayer govorom u Hrvatskome saboru uspostavio pravne temelje za osnutak Akademije. Sabor je na njegov prijedlog istoga dana izabrao odbor koji će izraditi statut Akademije, s jasnim određenjem njezine svrhe i ustroja. Ali zbog posebnih interesa bečkih političkih čimbenika, car i kralj Franjo Josip tek je poslije pet godina, 4. ožujka 1866, odobrio prilično izmijenjena pravila o Jugo-

slavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti (JAZU), i ta su pravila ostala nepromijenjena do početka Drugoga svjetskoga rata. Za vrijeme Nezavisne Države Hrvatske (1941–1945) Akademija je djelovala pod nazivom Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU), a zatim u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj ponovno pod starim imenom JAZU. Nakon uspostave samostalne i demokratske Republike Hrvatske, Hrvatski je sabor 26. lipnja 1991. na prijedlog Akademije, donio novi zakon o HAZU-u kao najvišoj znanstvenoj i umjetničkoj ustanovi u Republici Hrvatskoj, čime je zakonski potvrđena činjenica njezina cjelokupnoga dotadašnjega djelovanja. Akademijino je sjedište u Zagrebu, no ona se postupno razvila u uglednu znanstvenu ustanovu s dvadesetak znanstvenoistraživačkih i umjetničkih jedinica u cijeloj Hrvatskoj, te uspostavila međunarodnu suradnju s brojnim europskim i svjetskim akademijama i znanstvenim ustanovama. Posebnu pozornost Akademija posvećuje nakladničkoj djelatnosti, pa je od osnutka do kraja 2010. objavila 5598 svezaka, a samo od 2001. do 2010. njih 1003. Njezino najstarije i najvažnije izdanje jest „Rad“ gdje se od 1867. objavljuju radovi članova, a jedan od najbitnijih Akademijinih projekata jest golemi niz „Hrvatska i Europa: kultura, znanost i umjetnost“, pokrenut 1992. Izlaženje završnoga, petog sveska obilježit će ovogodišnji jubilej. Akademija najavljuje pojačanu međunarodnu aktivnost s obzirom na predstojeći ulazak Hrvatske u EU i svoju važnu ulogu u ravnopravnoj suradnji sa stranim akademijama, znanstvenim udrugama, ali i promicanje vrijednosti stečenih u Domovinskom ratu te gradnju europske samosvojnosti Hrvatske, koja bi nam omogućila ravnopravan status u europskoj zajednici naroda.

U prosjeku dva puta tjedno HAZU organizira znanstvene skupove, predavanje ili otvorenje izložaba, a tri puta tjedno objavi po jedno izdanje. I u idućim mjesecima organizirat će predavanja i skupove, među ostalima: „Dani hvarskog kazališta“, predstavljanje izdanja „Hrvatska i Europa“, „Krizno stanje hrvatskoga gospodarstva i pravci zaokreta ekonomske politike iz procesijske u razvojnu“, „Šume, tlo, voda – neprocjenjiva vrijednost Hrvatske“, „Biskup Strossmayer i Akademija“, „Nova strategija prostornog uređenja države“, „Identitet hrvatskoga društva“.

beta

Prijavite se u likovnu radionicu na hrvatskom Jadranu

Likovna radionica pod nazivom „Terasa u Srimi“ djeluje uza sudjelovanje znamenitih likovnih umjetnika i amaterskih stvaratelja od ljeta 2005. godine. Mjesto radionice se nalazi u Hrvatskoj na obali Jadranskog mora u Srimi, odakle lako možemo stići do otoka, do dalmatinskih ribarskih naselja, do Šibenika i okolice. Od velike je važnosti za radionicu mnogostrukost sudionika umjetnika i raznovrsnost naraštaja, kao što su osnovnoškolci, gimnazijalci iz umjetničkih srednjih škola, umirovljenici, pedagozi, likovni umjetnici, dekorateri, inženjeri, a katkad glumci i pisci. Jedna od osnovnih načela radionice jest potpomaganje „amatera“, kako bi i oni sudjelovali u stvaranju, uz pomoć i vodstvo obrazovanih umjetnika. Umjetnički su voditelji radionice Miklós Sándor i Alexandra Faltisz. Likovna se radionica ove godine priređuje od 20. do 27. kolovoza, a prijave sudionika je do 15. kolovoza. Smještaj s punim pansionom i prijevoz: 310 eura po osobi + boravišna taksa jedan euro/dan. Prijevoz: autobusom Budimpešta–Vodice. Bez troškova prijevoza: 260 eura po osobi + boravišna taksa jedan euro/dan.

Podrobnije informacije mailom od Roberte Faltisz suntravelinc@gmail.com <mailto:suntravelinc@gmail.com> ili Ester Šarkić sarkics.eszter@dekor-szovetseg.hu <mailto:sarkics.eszter@dekor-szovetseg.hu>.

KUD Marica iz Salunte očekuje polaznike u svoju tamburašku sekciju

od listopada (oktobra) 2011.g.

Prijava: od 9 godina!

Daljnje informacije:

Brigita Štivič

36-20/509-67-14

Zainteresirani imaju mogućnosti učiti svirati na sljedećim instrumentima: tamburica, basprim, kontra, bas.

Trenutak za pjesmu

Dubravko Horvatić

Hrvatski grb

Kapi krvi na srebrnom oklopu,
na bijeloj rubači, poput tkanja, veza.

Kap krvi, toka kovine, kap krvi,
kap krvi, laneno ruho, kap krvi.

Kap krvi na golim grudima
kao ukrasi što krvari ih Kob.

Kapi krvi na oklopu, rubači, trupu

MALI JEZIČNI SAVJET

Novina ili novine?

U hrvatskom jeziku postoji nekoliko imenica koje se uvijek upotrebljavaju u množini, bez obzira znače li jedan primjerak ili više. Takva je imenica primjerice *hlače*. Makar je u gramatičkoj množini, ta imenica može značiti jedan primjerak – Nema ni jednih hlača u trgovini. Ili može značiti više primjeraka – Ima mnoštvo hlača u trgovini. Isto je i s imenicama *gaće* ili *ljestve*, sve te imenice nemaju oblik za jedninu, bez obzira što znače. Mijenjaju se po padežima kao i imenica žena u množini

žene hlače gaće ljestve
žena hlača gaća ljestava
ženama hlačama gaćama ljestvama

Međutim imenica *žena* može biti i u jednini, a jedninski oblici **hlača*, **gaća* ili **ljestva* – ne postoje.

Naime ne kaže se – Tu gaću koju ima na sebi, to je sve što ima., nego Te gaće koje ima na sebi, to je sve što ima.

Imenica *novine* ide u red s imenicama

koje nemaju oblik za jedninu. Ipak, iako ne kažemo **hlača*, **gaća* ili **ljestva*, često se čuje *novina* ili u novinama piše ili piše za novinu, a trebalo bi *novine*, u novinama piše, piše za novine. Taj se nepravilni oblik osobito proširio pod utjecajem talijanskoga jezika jer se u njemu razlikuje oblik za jedninu i oblik za množinu, pa se u nas obično češće čuje u primorskim krajevima gdje je i talijanski utjecaj jači.

Novine ipak nisu u hrvatskim rječnicima bilježene u obliku *novina*, riječ je o tuđem utjecaju. Slično je i s dijalektnom imenicom *lojtre*. Često se čuju u obliku za jedninu – *lojtra* (*lojtrica*), pa je taj oblik utjecao i na to da se i *ljestve* nepravilno upotrijebe kao **ljestva*.

Novine su imenica koja znači i jedninu (jedne novine) i množinu (mnoge novine), pravilne su u oblicima *novine*, *novina*, *novinama*. Oblici **novina*, **novine*, **novini* – nepravilni su.

Objavljeno u Glasu Slavonije: 31. ožujka 2011.

Sanda Ham

KAČMAR – Povodom blagdana Velike Gospe, 13. kolovoza upriličit će se posveta i predaja obnovljenoga svetog bunara na kačmarskoj Vodici. Polazak hodočasnika na Vodicu u 9 sati ispred župne crkve, a od 9.30 polazak autobusa posebne vožnje s postajama: autobusna postaja u Senti–župna crkva–ABC Lila. Misno slavlje s početkom u 10 sati predvodi prečasn dr. István Mészáros, osobni tajnik kalačko-kečkemetskog nadbiskupa dr. Balázsa Bábela. Sljedi posveta i predaja obnovljenoga svetog bunara. Nakon pozdravnih riječi kačmarskog načelnika Endrea Pála, kratku povijest bunara prikazat će dr. László Nebojszki, pisac izdanja Kačmarska Vodica. Obnovljeni bunar posvetit će prečasn dr. István Mészáros, a predati predstavnici Jeruzalemskoga nezavisnog viteškog reda Svetog Ivana – Ekumenskog reda malteških vitezova. U prigodnome kulturnom programu nastupit će nastavnici i učenici mjesne osnovne škole, a u popratnom programu Omladinski puhački orkestar „Forgó Zoltán” iz Bikića te Hrvatski pjevački zbor iz Tukulje. U 14 sati s mjuziklom nastupa Kazalište bajske mladeži, a u 15 sati i vijećnici Seoske kuće upriličit će otvorenje izložbe slika tekstilne umjetnice Katalin Láng-Miticzky.

SANTOVO – U okviru redovitih mjesečnih pobožnosti u čast Fatimske Gospe (od svibnja do listopada), sljedeće misno slavlje na santovačkoj Vodici bit će 13. kolovoza, s početkom u 17 sati. Prije toga od 15 sati molitva i klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu. Misno slavlje predvodi Sándor Kosik, dekan, župnik Glavne župe u Majši (Kiskunmajsa).

SANTOVO – Povodom blagdana Velike Gospe, 14. i 15. kolovoza u Santovu se slavi župno prošćenje. Budući da blagdan pada na ponedjeljak (kada će se mise služiti po nedjeljnom redu: mađarska u 10 sati, a hrvatska u 11.15), svečani ophod oko crkve bit će u nedjelju između dviju misa koje počinju pola sata prije: mađarska u 9.30, a hrvatska nakon svečanog ophoda oko 10.45 sati. Mise na hrvatskom jeziku služit će santovački župnik Imre Polyák. Po nedjeljnom misnom redu služit će se i misna slavlja (na mađarskom jeziku u 10, na hrvatskom u 11.15) na dan nacionalnoga blagdana 20. kolovoza.

Iz povijesti Hrvatskoga glasnika

Poziv

Za sudjelovanje na popisu pučanstva 2001. g.

Temeljem CVIII. zakona iz 1999. godine Zastupničkog doma Republike Mađarske, tijekom veljače 2001. godine održat će se popis pučanstva. Popisivači Središnjeg statističkog ureda posjetit će pučanstvo u svim naseljima.

Sukladno zakonu priopćavanje podataka je obvezatno, ali je – za razliku od prijašnje prakse – anonimno. U cilju osiguravanja osobnih prava i prava nacionalnih manjina, odgovori na pitanja koja se odnose na nacionalnu pripadnost i materinski jezik, nisu obvezatni. Usprkos tome Hrvatska državna samouprava poziva Hrvate u Mađarskoj da se slobodno izjasne u svezi s nacionalnom pripadnošću i materinskim jezikom. Takvo izjašnjenje, zahvaljujući zakonskim garancijama, a već i samoj anonimnosti upitnika, neće imati negativne posljedice.

Po mišljenju Hrvatske državne samouprave bilo bi jako važno pomoću priopćavanja podataka dobiti realnu sliku o brojnosti Hrvata u Mađarskoj. Poznavajući točne podatke mogli bismo učinkovitije djelovati u zastupanju političkih, kulturnih, gospodarskih i drugih interesa Hrvata u Mađarskoj. Mjera državne potpore za nacionalne manjine također umnogome ovisi o tome koliko nas će se izjasniti Hrvatima. Ta činjenica će odrediti koliko ćemo novaca imati za školstvo, za njegovanje običaja, za informiranje i za kulturu.

Isto tako nam je elementarni interes da sukladno Zakonu o pravima nacionalnih i etničkih manjina, subjekti i korisnici manjinskih prava budu pripadnici naše nacionalne zajednice, a ne drugi.

Nadamo se da i Vi osjećate važnost priopćavanja podataka i da ćete deklariranjem Vaše nacionalne pripadnosti potpomagati političke, kulturne i druge ciljeve Hrvata u Mađarskoj.

Budimpešta, 5. siječnja 2001.

(Hrvatski glasnik, 2001/3)

Hrvatska državna samouprava

Bogatstvo...

Žetva u Podravini

Mária Magdolna Lovretity: Hrvatsko-mađarski rječnik za vodno gospodarstvo i zaštitu okoliša, Zagreb, 2011

Projekt je sufinancirala Europska Unija u sklopu IPA Prekograničnog programa Mađarska–Hrvatska. Stručni su recenzenti rječnika: prof. dr. sc. Lidija Tadić, dipl. ing. građ., i Ferenc Szappanos, dipl. ing. građ., a jezični je recenzent dr. Ernest Barić. Rječnik je izašao u nakladi Hrvatskih voda Zagreb i Direkcije za zaštitu okoliša i voda južnog Prekodunavlja Pečuh. Ovaj je dvojezični rječnik objavljen u sklopu projekta odobrenog pod brojem HUHR/091/1.1.2/0002. IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska–Mađarska 2007–2013 (HU-HR) zato da doprinese i olakša bolje jezično sporazumijevanje partnera u zajedničkom radu u području vodnoga gospodarstva i zaštite okoliša. 170 stranica Hrvatsko-mađarskog rječnika za vodno gospodarstvo i zaštitu okoliša, i 170 stranica Magyar-horvát vízgazdálkodási és környezetvédelmi szótára čine jednu knjigu.

Kako u Predgovoru piše stručna recenzentica: Ova zbirka stručnih naziva na hrvatskom i mađarskom jeziku iz područja vodnoga gospodarstva i zaštite okoliša rezultat je višegodišnjeg rada u vodnom gospodarstvu. Više od 11.000 pojmova iz područja korištenja voda, zaštite voda, zaštite od štetnoga djelovanja voda, zaštite okoliša, informatike, građenja, ekonomije, geodezije, kemije, biologije, pokazuju i razvoj vodnoga gospodarstva, njegovu izrazitu interdisciplinarnost i važnost cjelovitosti pristupa, a to su karakteristike koje svakim danom postaju sve izrazitije. Zbirka također pokazuje dugu tradiciju suradnje dviju susjednih zemalja na rijeci Dravi, koja datira od šezdesetih godina kada su suvremena načela upravljanja vodama bila još u začecima. Pedeset godina kontinuirane međudržavne suradnje na nekoj rijeci u svakom slučaju teško se može pronaći. Svih tih godina gospođa Mária Magdolna Lovretity je skupljala stručne riječi, fraze i pojmove koji su konačno u obliku ove zbirke objavljeni. Kako su i jezik i vode slični u pogledu neprestanoga razvoja, promjena, miješanja i prilagođavanja vremenu i prostoru, tako će se i ova zbirka tijekom vremena razvijati i dopunjavati, nade su stručne recenzentice rječnika.

Umirovljeni ravnatelj Direkcije za zaštitu okoliša i voda južnoga Prekodunavlja u

Pečuhu Ferenc Szappanos kaže: Ovaj stručni rječnik prvi je dvojezični hrvatsko-mađarski i mađarsko-hrvatski rječnik (zapravo usustavljeni popis stručnih pojmova i izraza) za područje vodnoga gospodarstva i zaštitu okoliša. Izbor i popis standardiziranih stručnih riječi i izraza što ga nudi ovaj rječnik nastao je kao rezultat dugogodišnjeg marljivog i kontinuiranog sakupljačkog rada autorice koja je u nj ugradila i svoja iskustva stečena u prevodilačkoj djelatnosti tijekom rada u hrvatsko-mađarskoj vodnogospodarskoj suradnji. Sastavljačica rječnika se koristila i stručnom terminologijom te stručnom građom tehničke, stručne, pravne i druge dokumentacije nastale kao rezultat zajedničkoga rada u području vodnoga gospodarstva, a poslije i zaštite okoliša. Autorica je pri sastavljanju rječnika konzultirala i stručne časopise objiju strana, jednako tako i odgovarajuće rječnike i leksikone.

Rječnik je prvenstveno namijenjen kao pomoć i priručnik onima kojima je nuždan u njihovom radu i koji žele upoznati i koristiti se odgovarajućim stručnim izrazima na mađarskom i hrvatskom jeziku u području vodnoga gospodarstva i zaštite okoliša. Toj svrsi rječnik služi na mogući najbolji način jer sadrži najčešće korištene stručne riječi i izraze što ih djelatnici u svome svakodnevnom poslu rabe u području projektiranja, izvedbenih radova, funkcioniranja vodnih građevina i objekta, nadzora, upravnih aktivnosti, upravljanja vodnim područjima te davanja vodnih usluga.

U ovom su rječniku zastupljene sve grane vodnoga gospodarstva od uređenja voda, regulacije rijeka, navodnjavanja, melioracijske odvodnje, vodoopskrbe, pročišćavanja i odvodnje otpadnih voda, obrane od poplavnih, oborinskih voda i leda, plovidbe na unutrašnjim vodama do najvažnijih izraza iz područja zaštite okoliša i prirode.

U popis pojmova ovoga strukovnoga zbornika, imajući u vidu u prvom redu njegovu praktičnu namjenu, uvrštene su riječi i izrazi iz temeljnih grana znanosti kao što su hidrologija, geologija, hidraulika, geodezija, matematika, mehanika, biologija, koji danas čine sastavni dio odnosno podlogu vodnoga gospodarstva kao struke. Rječnik je praktičan i funkcionalan i zbog toga što se u njemu nalaze i često rabljeni izrazi u gospodarstvu,

informatici, ekologiji. S obzirom na svakodnevne potrebe navedeno je i niz izraza vezanih za zapošljavanje.

Rječnik sadrži pojmove i izraze koji se tiču međunarodne dvostrane suradnje o pograničnim vodama na mjesnoj, regionalnoj razini, a susreću se u različitim dokumentima. Važno je bilo izabrati riječi i izraze koji su sadržajno vezani za Okvirnu direktivu o vodama (ODV) EU, s drugim smjernicama Europske Unije. Dio pojmova povezan je s nacionalnim regulativama vodnoga gospodarstva.

Otuda je u popis ušla i terminologija u vezi sa zaštitom okoliša, a također i očuvanjem dobroga stanja okoliša, s posebnim naglaskom na oživljavanju riječnih rukavaca, pritoka i vodotoka te formiranju novih vodenih staništa. Radi očuvanja dobrog i zadovoljavajućeg stanja okoliša navedeni su i stručni izrazi koji su povezani sa sakupljanjem, upravljanjem, pročišćavanjem otpadnih voda te odvodnjom pročišćene otpadne vode u recipient.

Ovaj stručni rječnik zasigurno će pridonijeti radu današnjih i budućih stručnjaka i pripomoći u daljnjoj skladnoj suradnji dviju zemalja u području vodnoga gospodarstva i zaštite okoliša.

Plod višedesetljetne suradnje u gospodarenju vodama, Hrvatsko-mađarski rječnik za vodno gospodarstvo i zaštitu okoliša, autorice Marije Magdalene Lovretić

Marija Magdalena Lovretić rođena je u Baji na Dolnjaku. Njezin je otac bio poznati bunjevački Hrvat. Obitelj s očeve strane je bunjevačkog, a s majčine njemačkoga podrijetla. Sudbina ih nije štedjela u viorima dvadesetoga stoljeća. Nakon završene osnovne škole na Dolnjaku, njen tadašnji učitelj Stanko Kolar nagovara njenoga oca da je upiše u Hrvatskosrpsku gimnaziju u Budimpešti. Nakon završene gimnazije vraća se kući u Baju, njeguje oca i radi u bajskome vodoprivrednom poduzeću. Udajom se seli u Peču i radi kod pečuške vodoprivrede, odakle i odlazi u mirovinu. Gospođa Marija izvrsno govori hrvatski, njemački i mađarski, sada uči i francuski, a možda sam i ponešto zaboravila u ovom nabranjanju. Uz rad stalno se školovala i stekla više diploma vezanih uz posao koji je obavljala. Pomno prati događanja u hrvatskoj zajednici, pa iako je već nekoliko godina u mirovini, ako zatreba, pomaže i mađarskoj i hrvatskoj strani u međusobnim dodirima koji su u svezi s vodama, vodnim gospodarstvom, svime što je vezano uz vode. Lijepa je to struka, kaže mi s ljubavlju gospođa Marija dok sjedino u hladu visokih divljih kestena i listam dvojezični hrvatsko-mađarski/mađarsko-hrvatski rječnik za vodno gospodarstvo i zaštitu okoliša. To je plod njezina višedesetljetnog rada. Kada nije znala, bilježila je i tražila, zapisivala kako bi si pomogla u poslu, učila. Sakupilo se mnogo riječi, izraza, pojmova. I onda kada se ukazala prilika u natječajima IPA Hrvatske vode Zagreb i Direkcija zaštite okoliša i voda južnoga Prekodunavlja primijenile su tu građu za projekt hrvatsko-mađarskog, mađarsko-hrvatskog rječnika. Prvi pokušaj nije uspio, drugi je bio uspješniji. Dobivena su sredstva i prišlo se radu. Ono što je godinama bilo na papirima, trebalo je usustaviti, provjeriti, jezično obraditi, uskladiti, upisati u računalo. Pri poslu su Mariji Lovretić glede problematike vodnoga gospodarstva i zaštite okoliša pomogli stručno Lidija Tadić s hrvatske strane i Ferenc Szappanos s mađarske, a jezično je rječnik dotjerao Ernest Barić. Rječnik je već predstavljen u Osijeku. Tiskan je u nakladi od 500 primjeraka, i vlasništvo je nakladnika po pola. Kako nam kaže Marija Lovretić, napravljen je popis adresa na koji mađarski nakladnik želi poslati rječnike, u škole, ustanove... I dok listamo rječnik, pričamo o jednom svijetu, bunjevačkom na Dolnjaku i ljudima s tabloa u povodu obilježavanja 25. obljetnice Bunjevačke čitaonice u Baji (1911–1936). Mnogi su od njih dolazili u kuću Lovretićevih s Mišom Jasenovićem. Zsigmond Lovretić, Marije otac, govorio je isključivo hrvatski, sjeća se moja sugovornica i sa sjetom u glasu kaže što bi dao njezin otac da vidi krunu i plod njenoga rada. Petrešević,

Marija Magdalena Lovretić
s rječnikom u ruci

Agatić, Polčić, Kitanić, Bošnjak, Katanić, Kočić, Gugan, Trskić, Kričković, Vlašić... imena su bajskih Bunjevaca koji su vodili čitaonicu.

Suradnja hrvatskoga i mađarskoga vodnoga gospodarstva započela se intenzivno razvijati pedesetih godina 20. stoljeća, onda je ona bila usmjerena na regulaciju rijeka, posebice u regulaciji pograničnih voda, a danas se temelji na oživljavanju vodotoka i rukavaca. Duga riječna granica, koritom Mure i Drave, regulacija i njihov nadzor otvarale su prostore suradnje, primorala dvije zemlje na zajedničku suradnju. Danas u europskoj obitelji niz je zajedničkih projekata, problema; biorezervati, pitanja zaštite biljnoga i životinjskoga svijeta uz rijeku, zaštita okoliša... Veze su sve učestalije, pojmova sve više, kao i potreba njihova točnoga prijevoda i određenja. Komunikacija je svakodnevna, a poznavanje mađarskog odnosno hrvatskog jezika značajka je tek rijetkih vodoprivrednih stručnjaka. Terminologija je složena. Strukovnog rječnika do sada nije bilo, stoga će upravo ovaj rječnik pomoći jedinicama mjesne samouprave, obrazovnim ustanovama, vodeničarima, hrvatskim i mađarskim stručnjacima koji surađuju u vodoprivrednom području. Pojmovi su točno određeni u obadva jezika, a preko njih se iščitava i povijest suradnje vodnih gospodarstva dviju zemalja u posljednjih šezdeset godina, kaže mi moja sugovornica. Rječnik sadrži otprilike deset tisuća leksičkih jedinica, složen je abecednim redom. Izdanje je dvojezično: hrvatsko-mađarski rječnik, s hrvatskom natuknicom i mađarskom istoznačnicom, odnosno mađarsko-hrvatski rječnik s mađarskom natuknicom i hrvatskom istoznačnicom. Marija Lovretić se nada kako će biti od pomoći u radu mnogima i stručnjacima i laicima te pomoći lakšem sporazumijevanju

hrvatskih i mađarskih stručnjaka pri usklađivanju zajedničkih poslova. Rječnik zaštite okoliša i leksikon fraza vodnoga gospodarstva, zajednički projekt Hrvatskih voda i mađarske Direkcije za vode i zaštitu okoliša južnog Prekodunavlja iz Pečuha, ostvaren je u okviru IPA „Prekograničnog programa Mađarska–Hrvatska 2007–2013“, vrijedan je 83.722 eura, od čega je 85 posto sufinancirala Europska Unija. Sada Hrvatske vode i mađarska Direkcija surađuju na ukupno tri prekogranična projekta, vrijedna 3,3 milijuna eura, od čega 85 posto financira Europska Unija.

Branka Pavić Blažetin

PETRIBA – U tome pomurskome mjestu već mjesec dana traje tečaj hrvatskoga jezika, naime mjesna samouprava još 2009. godine uspješno se natjecala na Lider programu s projektom Upoznajmo hrvatski jezik, a potpora je dodijeljena od ove godine. Tečaj pohađa 25 polaznika, većinom iz Petribe, no ima ih i iz Mlinaraca, Pustare, Letinje i Kaniže. U 136 sati sudionici tečaja moći će usvojiti znanje potrebno za državni jezični ispit prvoga stupnja. Iako u Petribi starije osobe još govore hrvatski jezik u obiteljima, mladi ga naraštaji već ne usvajaju, stoga im je to dobra prilika da nauče jezik svojih predaka. Tečaj je besplatan za sve polaznike, a sati se održavaju ponedjeljkom i srijedom od 17 do 19 sati u teledomu.

SUMARTON – „Estetičnija okolica za djecu i racionalnije funkcioniranje dječjeg vrtića u Sumartonu“ naslov je projekta u okviru kojeg će se obnoviti dječji vrtić u mjestu. Ulaganje od 8,5 milijuna forinti, od čega 1,5 milijuna osigurat će mjesna samouprava, a ostalo se ostvaruje od dobivene potpore, započinje ovih dana. Popravljat će krov, mijenja se građevna stolarija, obnavljaju se sanitarni čvorovi. Ustanova djeluje u okviru Višenamjenske udruge Murahíd, stoga se ona natjecala. Prema planovima, djeca će već prvih rujanskih tjedana moći pohađati obnovljenu ustanovu.

PETRIBA – Zahvaljujući projektu „Kulturni dom kulture i zaigrano igralište“ kojemu je vrijednost gotovo osam milijuna forinti, u tome hrvatskome selcu obnovit će se dom kulture te izradit će se novi predmeti za igralište. Već domalo 40 godina nije bilo nikakve obnove na zgradi. U okviru projekta ona će dobiti nov izgled, izmijenit će građevnu stolariju, obojit će je izvana. Inače u domu kulture odvija se djelatlan život. Mladi u njemu redovito igraju stolni tenis, a i Plesna skupina Petripske ružice ondje redovito održava probe.

Bio jednom jedan harmonikaš

U repertoaru ovogodišnjih Pečuških ljetnih igara našla se i glazbeno-plesna večer pod nazivom Bio jednom jedan harmonikaš posvećena rano preminulom voditelju Orkestra KUD-a Baranja, preminulom u prometnoj nesreći prije 30 godina Zsoltu Csányiu. Spomen-večer održana je 15. srpnja u prepunom gledalištu otvorene pozornice u Ulici Káptalan, gdje su se okupili brojni ljubitelji hrvatskoga i srpskoga te folkloru južnoslavenskih naroda, iz zlatnoga doba Baranjinina „južnoslavenstva“. Na pozornici su se našli sadašnji i bivši članovi nekada kulturnoga Folklornog ansambla Baranja te mnogobrojni svirači koji su svirali sa Zsoltom i oni koji su djelovali pod njegovim glazbenim utjecajem te s njim prijateljevali.

Tragično preminuli glazbenik ostao je do današnjega dana u živom sjećanju onih koji su imali priliku upoznat ga i raditi s njim. Poticatelj njegove spomen-večeri bio je njegov brat, također glazbenik, član KUD-a Ladislava Matušeka iz Kujinja Csaba Csányi. Podrijetlom iz Kačmara, Csányi je počivalište našao u kačmarskom groblju u sjeni harmonike isklesane u mramoru, a njegova harmonika je te večeri vladala pozornicom u Ulici Káptalan, simbolično čekajući svoga vlasnika. Od oca Madara naslijedio je talent i ljubav prema glazbi, a od majke bunjevačke Hrvatice ljubav prema svemu što je bunjevačko. Došavši u Pečuh, kao 14-godišnji mladić, uključuje se u rad KUD-a Baranja. Uza stare baranjaše, svirače i plesače nastupili su i današnji plesači KUD-a Baranja s Bunjevačkim plesovima pod vodstvom Đure Jeranta, brat preminuloga glazbenika Csaba Csányi sa svojim sastavom, Judit Polyák i Anikó Móder s bunjevačkim pjesmama te Zoltán Szabó na gajdama.

Bivši orkestar Zsolta Csányia: Franjo Dervar, Zoltán Szabó, Mišo Lošanija; Orkestar Vujičić: Gábor Eredics, Kálmán Eredics, Mihály Borbély, Miroslav Brcan, Ferenc Szendrődi i Balázs Vizeli; Prijatelji i Csaba Csányi: Stipan Bubreg, Nikola Vujkov, Vjekoslav Filaković, Branko Filaković, András Mészáros, Csaba Csányi; svirci: Zsófia Bíró, Antun Vizin, Zoltan Horvat, Milenko Radić, Marko Radić, Tomo Božanović, Jozo Matheisz, Ladislav Halász, Ivica Pavković.

Redatelj je ove glazbeno-plesne večeri László Bagossy. Na pozornici smo mogli vidjeti ove točke: 1. Kolo igra, tamburica svira; 2. Sándor Weöres: Tijek vremena, recitirao László Bagossy; 3. Bunjevački plesovi – Plesni ansambl Baranja; koreografija: Đuro Jerant; 4. Ples s nožem „Stara Baranja“; koreograf: Antun Vidaković; 5. Sikuljski plesovi – Károly Donáci, Sándor Szabó; 6. Tjeraj, Stevo... bunjevačke melodije – Csaba Csányi i njegovi prijatelji; 7. Solo s klarinetom – Zoltán Szabó; 8. Orkestar Vujičić; 9. Sjećanje na Jovana, dvojničke melodije – Zoltán Szabó, Csaba Csányi; 10. Bunjevačka balada „Ajde red' se“ – Judita Poljak, Anikó Móder; 11. Stare priče, sjećanje na Zsolta Csányia; Zoltán Szabó; 12. Na dvije strane – stari orkestar Zsolta Csányia; 13. Baranjski plesovi – „Stara Baranja“; koreograf: Antun Vidaković; 14. Svijeca; sjećanje na preminule baranjaše; 15. Harmoniko moja – Ivica Pavković i harmonikaši; 16. Završnica, skupni ples.

Redatelj je ove glazbeno-plesne večeri László Bagossy. Na pozornici smo mogli vidjeti ove točke: 1. Kolo igra, tamburica svira; 2. Sándor Weöres: Tijek vremena, recitirao László Bagossy; 3. Bunjevački plesovi – Plesni ansambl Baranja; koreografija: Đuro Jerant; 4. Ples s nožem „Stara Baranja“; koreograf: Antun Vidaković; 5. Sikuljski plesovi – Károly Donáci, Sándor Szabó; 6. Tjeraj, Stevo... bunjevačke melodije – Csaba Csányi i njegovi prijatelji; 7. Solo s klarinetom – Zoltán Szabó; 8. Orkestar Vujičić; 9. Sjećanje na Jovana, dvojničke melodije – Zoltán Szabó, Csaba Csányi; 10. Bunjevačka balada „Ajde red' se“ – Judita Poljak, Anikó Móder; 11. Stare priče, sjećanje na Zsolta Csányia; Zoltán Szabó; 12. Na dvije strane – stari orkestar Zsolta Csányia; 13. Baranjski plesovi – „Stara Baranja“; koreograf: Antun Vidaković; 14. Svijeca; sjećanje na preminule baranjaše; 15. Harmoniko moja – Ivica Pavković i harmonikaši; 16. Završnica, skupni ples.

-hg-

Foto: www.pecsiszabadteri.hu

Hrvatska subota va Bika

HKD Čakavci iz Hrvatskoga Židana

U ljetni dani jednoč i Hrvati va Bika svečuju. Moru to napraviti sad jur svako ljeto, otkidob imaju vlašću Hrvatsku manjinsku samoupravu i mišani zbor Danica. Svemu tomu hrvatskomu gibanju je prez sumlje srce Janoš Virag, predsjednik HMS-a u tom gradu, ki je u medjuvrjenu pobrao prijatelje i iz Koprivničkih Bregov i sa svojimi veselimi jačkari rado prima i pozive na nastupe širom Gradišća. Tako smo jačkare i jačkarice iz Bika strefili pred kratkim i na sambotelskom danu Hrvatov.

Tancoši iz Hrvatske svaki put razveselu domaću publiku

23. julija, u subotu za hrvatskom mašom u mjesnom kulturnom domu se je još jednoč odvijala prava folklorna fešta. Svaki put su pozvani na program druge grupe, ljetos su to bili kulturni djelači iz okolice. Pjevački zbor i tancoši iz Koprivničkih Bregov i ovput su donesli Gradišćancem pozdrav iz matične zemlje. Mišani zbor Djurdjice iz Sambotela, pod dirigencijom Eve Szerdahelyi je bio došao na povratni pohod va Bika i zahvaljujući srdačno gostoprimstvo pravoda su si i zajačili. Čakavci iz Hrvatskoga Židana s koreografijama iz Gradišća i Hrvatske su oduševili mnogobrojnu publiku. Nastup pjevačkoga zbora Zviranjak iz Prisike, posebno je onim bio drag ki su se doselili iz toga sela u ov varoš. Domaći koruš Danica i ovput je imao priliku predstaviti svoj najnoviji jačkarni repertoar.

Po ukusnoj vičeri je petroviska Pinkica u šatoru do noći zabavljala i tirala na tanac ter mulatovanje široko društvo prijateljev iz Hrvatske ter Gradišća.

-Tiho-

Foto: *Mirjana Šteiner i Ištvan Meršić*

Kotrigi domaćega pjevačkoga zbora Danica

Peruška tabor stupio u punoljetnost

Tajedan katoličanske mladine u židanskoj lozi

Žuta je bila vladajuća farba pri okupljanju taborašev 18. Tabora Peruške Marije 2. augustu-ša, utorak ujutro pred židanskom crikvom. Žuto zato, jer svi diozimatelji lanjskoga susreta katoličanske mladine u židanskoj lozi, to jur po tradicionalnom dogovoru, vik nosu onu majicu ka im je bila uniforma jedno ljeto prlje. Na zeleni teretni auto se pokaju gori torbe, ruksaki, vriće za spavanje, osobne i najpotriebnije stvari, ke će biti neophodne u naredni dani za preživljenje u prirodi.

Tajedan katoličanske mladine, u taboru hrvatskim i ugarskim sadržajem, se začme dvojezičnom mašom u mjesnoj crikvi. Mašu služi glavni pokrovitelj ovoga tabora i mjesni far-nik Štefan Dumović ki srdačno prima na svojoj fari buduće taboraše i njeve roditelje. Pod dirigiranjem Norike Pantoš, tamburaši i gitaristi i muzički polipšaju ovu prvu točku programa. Žužana Horvat, vjeroučiteljica nazvišćuje da pokidob je aktualno ljeto kod katoličanov i Ljeto familijov, svi oni ki su došli na ovo spravišće, imaju i svoju dužnost. Rekši, Bog ih je pozvao na put, jer moraju međusobno širiti ljubav i na kraju postati jednom velikom familijom Peruške Marije. To je i slogan ovoljetnoga tabora. Ki kani, ovo ljeto se more sa svojim crtežom predstaviti temu, što njemu daje familija Peruška Marija. Za ov duševni put, koji će durati do nedilje, svim je zaželjila dobro zdravlje, milost i mir.

Iako je u minuli dani spolom curila godina, izgleda molitve su uslišane, jer za jesenskim periodom na veliko se siplje sunčani žar. To se najbolje ćuti onda, kad se zastane pred crikvom za jednu skupnu fotografiju. Ovde su neki zbogomdali i roditeljem, jer put od tri km, svi smo morali napraviti do krajnjega cilja piše. Usput smo doznali da uz iskusne taborke peljače kot je Jadranka Tot, Jožef

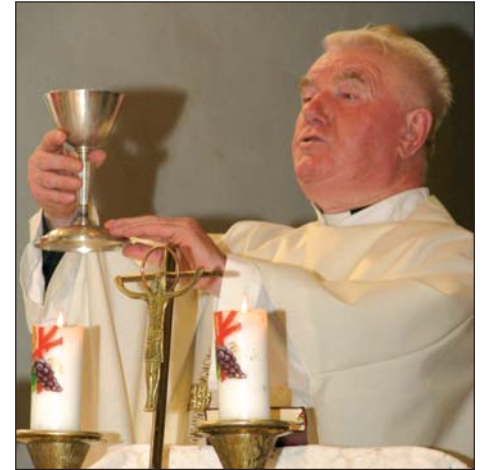

Peruška-bend je muzički pratio mašu

Ravadić, Mirjana Steiner, Kristijan Cenar i Nora Pantoš jako čuda je bivših sudionikov ki su se javili za „čuvara“. Ovput je manje dice, ali Kisežani, Židanci, Petrovišćani, Undanci, Horpaćani, Prisićani jur kot doma se giblju na polju, pri ulazu tabora. Šatori već stoju, sad je tribi samo to odrediti, gdo s kim hoće noćevati i najti jednotajedni stan. Petar Horvat, rutinirani vodja tabora nabraja mi programe u kapeli Sv. Hubertusa i Peruške Marije, dokle dičaki s pumpom probuju luft rivati nutra u matrac. – Izlet u Kiseg, kviz i naticanje o povijesti Plajgora kod Belovićeve kapele, muzeju, Miloradićeve hiže, kamo je shodišće piše. Vjeronauk, predavanja, razgovori, jahanje,

likovne djelaonice, ručno djelo, hrvatsko dopodne s jačkami, tanci i poviješću narodnih nošnjev kod Gradišćanskih Hrvatov, Peruška-komando (noćna proba hrabrosti), prošecija sa svićami, izbor Mr. i Miss Peruške, taborški oganj, zadnja večera ala Jurišić ter igra, igra, igra... – kaže mladi, ali odlučni dirigent ove neobične baze u prirodi, ka je ljetos i punoljetna nastala i tako nam je još više za vjerovati da dotične dane nikomur dugo nije bilo, niti se je nigdor našao sam u tugi ter nevolji. Mnogi su roditelji tako ostavili dicu na ovom prelipom mjestu da su i zdah-nuli, kvar da oni nisu već mladi, jer u njegovom ditinstvu nažalost, ovakove mogućnosti bilo nij!

-Tiho-

Glavni pokrovitelj tabora je Štefan Dumović ki je posebno blagoslovio sudionike

U šatoru zna biti i ugodno

Na putu do tabora

Najmladji taboraši: Lizbet Fülöp, Dušan Píkner, Fanni Kelemen i Hanna Lakotar

18. Tabor Peruške Marije u Hrvatskom Židanu

Dani sela u Santovu

Posvećena novoizgrađena kalvarija na mjesnom groblju

U organizaciji mjesne samouprave, 23–24. srpnja u Santovu su održani već tradicionalni Dani sela, koji su i ove godine uz bogate zabavno-kulturne i športske sadržaje okupili velik broj mještana i gostiju.

Dvodnevna priredba prvoga dana započela je malonogometnim turnirom čak s 13 momčadi iz mjesta i okolnih naselja, koje su se, svrstane u tri skupine, nadmetale za Kup Dana sela. Istodobno su se održavali i razni zabavni sadržaji za djecu, koja su se u okviru sedmo-boja nadmetala u raznim vještinama, nizanju bisera, lončarenju, raznim zabavnim i športskim sadržajima. Kuhao se i goveđi gulaš u pet velikih kotlova, pa je bilo za svakoga.

Međutim središnji događaj dana održan je u popodnevnom satima kada je na mjesnom groblju u okviru svečanoga misnog slavlja posvećena novosagrađena kalvarija. Svečanost je započela Pobožnošću križnog puta, nakon čega je održano misno slavlje koje je predvodio mladomisnik Ferenc Kovács iz Kiskunfélegyháze, a s njime suslužio santovački župnik. Na početku mise župnik Imre Polyák na hrvatskom i mađarskom jeziku blagoslovio je obnovljene stare križeve, a zatim i 15 novih postaja križnog puta. Uz to misno slavlje uljepšano je čitanjem i pjevanjem na hrvatskome i mađarskome jeziku. Nakraju se okupljenima obratio i načelnik sela József Feigl, koji je pri tome pozdravio sve okupljene mještane i goste, među njima posebno predstavnike prijateljskih naselja, vojvodanske Kupusine i hrvatskih Petrijevac, koji su svojom nazočnošću uveličali slavlje. Kako uz ostalo reče, stara je kalvarija sagrađena još 1913. godine, o čemu svjedoči uklesani natpis na starom križu, porušena sedamdesetih godina prošloga stoljeća prilikom gradnje nove mrtvačnice. Seoska je samouprava iz vlastitih sredstava sagrađila 15 novih postaja križnog puta i obnovila izvorne križeve, u vrijednosti domalo tri milijuna forinta. Načelnik je zahvalio svim pojedincima i poduzetnicima koji

Pobožnost križnog puta

su svojim nesebičnim zalaganjem pridonijeli izgradnji i uređivanju novoga križnog puta, u nadi da će on ubuduće jačati zajedništvo i vjeru u Santovaca.

Nakon mise na središnjemu seoskom trgu održan je prigodni kulturni program u kojem su nastupili Tamburaški orkestar Hrvatske osnovne škole, mjesni KUD „Veseli Santovci” i gostujuće kulturno-umjetničko društvo iz vojvodanskog Doroslava. Nažalost, ubrzo nakon početka program je prekinut iznenadnim pljuskom, pa je on završen u svadbenoj dvorani, gdje je navečer priredena i plesna zabava. Budući da je kiša prestala, cjelodnevni program u ponoć je okrunjen već tradicionalnim vatrometom.

Sutradan je u organizaciji mjesne konjičke udruge ustrojeno natjecanje dvopregaša i jednopregaša. Posljednjih godina među natjecateljima u Santovu redovito susrećemo Atilu Plužara iz Kašada, člana udruge Beremendi Épitök SK, i Stipana Filakovića, člana mađarske udruge MTE, koji se natječu i u C kategoriji dvopregaša. Obojica su se našla među nagrađenima, među prvih šest. Naime u prijepodnevnom dijelu Atila Plužar u V. kolu natjecanja dvopregaša za Bački kup u nadmetanju 16 sudionika osvojio je 6. mjesto, a u

Dio sudionika na misnom slavlju na santovačkoj kalvariji

Tamburaški orkestar Hrvatske osnovne škole izveo je nekoliko hrvatskih i mađarskih melodija

konkurenciji C kategorije završio je na 4. mjestu. U popodnevnom natjecanju s dvadesetak sudionika za Kup Santova i putujući kup Joze Kovačeva, uspješniji je bio Stipan Filaković, koji je nakon vrlo izjednačenih i tijesnih vremenskih rezultata osvojio također vrlo dobro 6. mjesto, a blizu je bio i Atila Plužar. U popodnevnom natjecanju nastupila je i Emeše Plužar iz Kašada, koja je vrlo dobrom vožnjom bila ravnopravna muškoj konkurenciji, dokazala se talentom i rezultatom koji joj, bude li tako nastavila, obećava sjajnu budućnost. Najbolji domaći natjecatelj prijepodne bio je István Reusz (4., odnosno 5. mjesto), a popodne Gábor András, koji je osvojio 2. mjesto s minimalnim zaostatkom. Prvo mjesto i putujući kup Joze Kovačeva, u spomen nekadašnjemu vrsnom santovačkom dvopregašu, osvojio je János Szirácki iz Čanada (Érsekcsanád), kojemu je nagradu uručio baća-Jozin unuk Stipan Kovačev.

Tekst i slika: S. B.

Emeše Plužar dokazala se vrsnom dvopregašicom

Najbolji domaći natjecatelj Gábor András s minimalnim zaostatkom osvojio je drugo mjesto u borbi za Kup Santova i putujući kup u spomen Jozi Kovačevu

XVI. Kolonija drvorezbara u Kamanovim goricama

Šesnaesti put su se okupili drvorezbari i slikari kod podruma Stjepana Radnaja u sumartonskim Kamanovim goricama na Koloniji drvorezbara i slikara. Uobičajena družina i nekoliko novih umjetnika, te desetero djece uzelo je u ruke razne alate, kistove kako bi obogatili zbirku Društva drvorezbara u Sumartonu. Nekolicina njih je stvaranje nastavilo u Marija Bistrici na tradicionalnoj koloniji drvorezbara.

Sumartonska Kolonija uvijek se priređivala poslije bistričke, no ovaj put je održana prije, posljednjega tjedna u lipnju, a zatim od 4. do 9. srpnja u Marijnu svetištu. Drvorezbari i slikari u Sumartonu stigli su iz okolnih naselja, te iz Hrvatske iz Hodošana i Varaždina. Sudjelovali su u njoj drvorezbari: László Tyukodi, Ferenc Németh, Csaba Csávás, Benő Lakatos, László Bedi, László Pál, Stjepan Radnai, a iz Hrvatske Miljenko Kranjčec, Ivo Cikač i Josip Cikač, slikari: Katy Vertarić,

Lajoš Rodek, Erika Végh, grafičar Zoltan Timar te djeca iz okolnih mjesta. Predsjednik Društva Stjepan Radnai ove je godine Koloniju planirao održati na Jadranskome moru, naime netko je ponudio u svojoj vikendici besplatan smještaj, ali zbog nedostatka materijalnih sredstava to nije uspjelo, pa je Kolonija priređena u uobičajenom mjestu.

Prema riječima predsjednika Društva, iz godine u godinu sve je teže pronalaziti sredstva za Koloniju, no zahvaljujući privatnim osobama koje na razne načine potpomažu tabor, te drugim potporama, ona nije izostala ni ove godine. Umjetnici su izradili male plastike, nastali su neki uporabni predmeti: lule, noževi s drvenom drškom, seljak, vjerski motivi. Slikari su naslikali krajobraz, mrtvu prirodu, a novost je bila izrada grafičkih slika Zoltana Timara u Vasarelyevu stilu.

Sumartonska Kolonija ulaže i u podmladak, mladim drvorezbarima i slikarima su pomogli već iskusni umjetnici, upućivali ih kako se drže alati, kakav oblik može dati drvo, na koji način se mogu miješati boje itd. Drvorezbari će tijekom godine prirediti izložbu na tom području iz zbirke izrađenih djela.

Beta

BREME – Tvornica cementa ima svoju Zakladu koja je u 2011. godini izdvojila tri milijuna forinti za pomaganje školovanja nadarenih učenika osnovnih i srednjih škola iz okolice Bremena. Tako 46 mladih ljudi dobiva jednu godinu svaki mjesec stipendiju u iznosu od 6–8000 tisuća forinti. Na natječaj su se mogli prijaviti oni učenici koji su u prošloj školskoj godini ostvarili prosjek 4,5 ili više.

Ponovno hrvatsko hodočašće u Komaru

Više od sedamsto vjernika iz dvadeset i pet naselja okupilo se na hrvatsku hodočasničku misu u Komaru (Homokkomarom). Kaniška Hrvatska manjinska samouprava još 2002. g. potakla je kod Komarske župe da se svake godine 13. srpnja održava hrvatska misa za vjernike Hrvate u Pomurju. Od tada svake godine na taj dan iz Hrvatske dolazi svećenik govoriti misu.

Na misu Hrvati dolaze u narodnoj nošnji

Misu na hrvatskom jeziku i ove su godine predvodili mjesni župnik Imre Szücs i Blaž Horvat, rektor Varaždinske biskupije, a na hodočašće stigli su i vjernici, članovi Kulturno-umjetničkog društva Goričan kako bi tamburaškom glazbom i pjevanjem još većma uzvisili bogoslužje. Hrvatska hodočasnička misa upravo je ove godine slavila svoju desetu obljetnicu, prisjećajući se misa na hrvatskom jeziku na brdašcu u crkvi Male Gospe, misu je služio već preminuli varaždinski biskup, mons. Marko Culej i sadašnji biskup mons. Josip Mrzljak, a najčešći gost hrvatskih bogoslužja je velečasni Blaž Horvat.

U Komaru svakog mjeseca 13. dana održava se iskupiteljska hodočasnička misa. Crkvu je podignuta 1360. g., a poslije turskih razaranja, 1722. g. nastanili su se Nijemci. Tadašnji vlasnik Ferenc Esch dao je izgraditi sadašnju crkvu. Prilikom iskopavanja temelja pronašli su u drvetu sliku Marije Djevice s malim Isusom, na mjestu gdje se nalazi današnji glavni oltar. Prema kronikama, sliku su odnijeli u donju kapelicu, a ona se vratila na svoje mjesto. Kao čudotvornu sliku započeli su hodočasnici posjećivati od kraja 18. stoljeća.

Vjernici iz Goričana

Za izgradnju crkve nije zaslužna samo obitelj Esch, nego i grof Lajos Batthyány, koji je to mjesto dobio kao kraljevski dar. Na zadovoljstvo vjernika dao je donijeti i moći Sv. Feliksa iz Rima. Crkva je u potpunosti izgrađena 1778. g. i grof Batthyány zatražio je da se po potrebi služe mise na mađarskom, hrvatskom i njemačkom jeziku. Tako su se u 18. stoljeću na tome mjestu održavale i mise na hrvatskom jeziku. Crkva u Komaru danas je najveće zadunavsko hodočasnišće za iskupljenje.

Nakon hodočasničke mise vjernici su i ovaj put krenuli na ophod oko crkve s moćima. Ophod su predvodili vjernici iz Goričana.

Beta

Trojni susret u Bezdanu

Podunavski dan kulture

U organizaciji mjesne civilne udruge „Puls”, pod nazivom Trojni susret, 30. srpnja u vojvođanskom Bezdanu priredjen je već tradicionalni etnofestival Podunavski dan kulture, koji je u lijepoj okolini na obali bajskog kanala okupio sudionike iz Hrvatske, Mađarske i Srbije, među njima i iz Santova. Posrijedi je međunarodni multikulturalni susret na tromeđi, radi mirnog suživota raznih kultura, umjetničkih rodova i jezika. Sedmi susret u prijepodnevnim satima otvoren je cjelodnevnom izložbom i sajmom rukotvorina, prikazom starih obrta, a uz bogatu ponudu bezdanskih gastronomskih specijaliteta. Popodne su se na otvorenoj pozornici smjenjivala kulturno-umjetnička društva iz triju spomenutih država, među njima i KUD „Veseli Santovčani” iz Santova, a navečer je održan i rock koncert za mlade. U okviru trojnog susreta prvi put je upriličen i prijateljski rukometni turnir učenika iz Santova, Bezdana i Sombora. Učenici santovačke Hrvatske škole uz jedan poraz od somborske ekipe, ostvarili su i dvije pobjede u susretu s bezdanskim vršnjacima.

Zajednička fotografija s domaćinima
(Santovci u plavim majicama)

Pozivnica

Hrvatska manjinska samouprava grada Kalače srdačno Vas poziva na proslavu

Dana Ivana Antunovića, koja će se održati u Kalači **21. kolovoza 2011.** god.

Program:

15:00 Posjet nadbiskupskoj knjižnici

Adresa: Kalača, Trg Svetog Trojstva 1

16:30 Kulturni program: hrvatske narodne pjesme i plesovi u dvorištu Kulturnog centra (Ulica Svetog Stjepana kralja 2–4)

Hrvatska omladinska plesna grupa „Dušenici” iz Dušnoka

KUD „Vodenica” iz Bačina

Izvorni pjevački zbor iz Dušnoka

Tamburaški orkestar „Zabavna industrija” iz Dušnoka

17:30 Krunica na hrvatskom jeziku u katedrali

18:00 Misa na hrvatskom jeziku u katedrali. Glavni celebrant: mons. Ante Ivas, biskup šibenski

19:00 Prisjećanje i polaganje vijenaca kod spomen-ploče biskupa Ivana Antunovića

19:30 Prijam gostiju, druženje uza zvuke tamburice u dvorištu Kulturnog centra

Glazba: Orkestar VIZIN iz Pečuha.

Hrvatski dan u Brlobašu

Dio članova lukoviškog KUD-a „Drava”

U organizaciji Zastupničkog tijela brlobaške Mjesne te Hrvatske i Ciganske manjinske samouprave, 30. srpnja ustrojen je Hrvatski dan sela, održan u mjesnom domu kulture. Programi Dana započeli su u ranim prijepodnevnim satima prikazom umijeća prženja lepinje kod mjesne autobusne postaje, a nastavljeni programima za djecu: dječje igre, izgradnja kule u zraku, trambulin... Ne može proći seosko okupljanje bez nogometa i nogometne utakmice. Tako je bilo i ovom prilikom, a slijedio joj je prikaz konja te objed za sve stanovnike naselja. U poslijepodnevnim satima služena je misa na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi posvećenoj Svetom Iliji, a potom na otvorenome, kod doma kulture Kulturno-folklorni program.

Dudaš Pavo Gadanji
iz Novoga Sela

Mještane je pozdravila načelnica sela Piroška Dudaš, a zatim su pozornicu zauzeli izvođači: lukoviški KUD „Drava”, martinački Pjevački zbor „Korjeni”; plesači KUD-a „Martinci”, plesači skupine „Dynamic Dance” iz Lukovišća te barčanska i fočka ciganska dječja skupina. Slijedilo je druženje, a potom Hrvatski bal uza svirku Orkestra „Podravka”, priopćuje Ivica Pavleković, predsjednik lukoviške Hrvatske samouprave. KUD „Drava”, čiji su članovi i

Skupina „Dynamic Dance” iz Lukovišća

brojni Brlobašani, pa tako i načelnica sela Piroška Dudaš, ovoga puta prikazuje je svoju omiljenu koreografiju Podravski svatovac, a pomogao im je pjevanjem i Ženski pjevački zbor „Korjeni”. Kako saznajemo, nastup je oduševio nazočne, a ništa manje oduševljenje nisu izazvali ni ostali izvođači.

bpb